

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav translatologie

Bakalářská práce

Jan Kasík

Komentovaný překlad vybraného úseku článku Deliverance From 27,000 Feet,
The New York Times, 2017

Annotated Czech Translation of Selected Parts of Deliverance From 27,000 Feet,
The New York Times, 2017

Praha, 2019

Vedoucí práce: PhDr. David Mraček, Ph.D.

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu práce PhDr. Davidu Mračkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky. Za pomoc s přepisem indických jmen a zeměpisných názvů děkuji PhDr. Zdeňku Štiplovi, Ph.D. Také děkuji své rodině za přečtení překladu a jejich podporu.

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

Jan Kasík

Abstrakt

Práce se skládá z překladu části článku *Deliverance From 27,000 Feet*, jehož autorem je John Branch. Součástí práce je také komentář, který obsahuje překladatelskou analýzu originálu, stanovení překladatelské metody a typologii překladatelských problémů s řešeními, která jsou doplněna příklady. V poslední části se blíže věnuji použitým posunům.

Klíčová slova

Překlad, překladatelská analýza, metoda překladu, překladatelský problém, překladatelský posun, Mount Everest, horolezectví

Abstract

This bachelor's thesis includes translation of selected parts of the article *Deliverance From 27,000 Feet* by John Branch and a commentary on the translation. This commentary consists of a translation analysis of the original text, the translation method and translation problems typology with examples and their solutions. The last part of the commentary is devoted to translation shifts.

Key words

Translation, translation analysis, translation method, translation problem, translation shift, Mount Everest, mountaineering

Obsah

1. ÚVOD	- 7 -
2. PŘEKLAD	- 8 -
3. PŘEKLADATELSKÁ ANALÝZA ORIGINÁLU.....	- 26 -
3. 1. Vnětextové faktory	- 26 -
3. 1. 1. Autor.....	- 26 -
3. 1. 2. Médium, místo, čas	- 26 -
3. 1. 3. Příjemce.....	- 28 -
3. 1. 4. Funkce textu	- 28 -
3. 1. 5. Motiv	- 28 -
3. 2. Vnitrotextové faktory	- 29 -
3. 2. 1. Presupozice.....	- 29 -
3. 2. 2. Obsah.....	- 29 -
3. 2. 3. Lexikum	- 29 -
3. 2. 4. Syntax.....	- 30 -
3. 2. 5. Nejazykové složky	- 31 -
4. METODA PŘEKLADU	- 32 -
5. PROBLÉMY V PŘEKLADU	- 33 -
5. 1. Lexikální rovina	- 33 -
5. 1. 1. Odlišná segmentace skutečnosti.....	- 33 -
5. 1. 2. Sherpa.....	- 33 -
5. 1. 3. Opakování slov.....	- 34 -
5. 1. 4. Sémantika sloves	- 35 -
5. 1. 5. Obraznost	- 36 -
5. 2. Syntaktická rovina.....	- 36 -
5. 2. 1. Syntaktická zhuštěnost	- 36 -
5. 2. 2. Slovosled	- 37 -
5. 2. 3. Kondenzované přívlastky.....	- 37 -
5. 2. 4. Řetězení vět a sloves	- 38 -
5. 3. Kulturní rozdíly	- 39 -
5. 3. 1. Míry a měny	- 39 -
5. 3. 2. Geografické názvy.....	- 43 -
5. 3. 3. Vlastní jména.....	- 44 -
5. 3. 4. Části Mount Everestu	- 45 -
5. 3. 5. Presupozice.....	- 45 -
5. 4. Další problémy	- 46 -
5. 4. 1. Intertextovost.....	- 46 -
5. 4. 2. Psaní číslovek.....	- 47 -
5. 4. 3. Úřady a asociace.....	- 48 -
5. 4. 4. Everesters, ledopádoví doktoři.....	- 49 -
6. PŘEKLADATELSKÉ POSUNY	- 51 -

6. 1. Modulace	- 51 -
6. 2. Explicitace	- 51 -
6. 3. Divergence	- 52 -
6. 4. Substitute	- 52 -
6. 5. Vynechání.....	- 53 -
6. 6. Konkretizace.....	- 53 -
6. 7. Kompenzace	- 54 -
7. ZÁVĚR.....	- 55 -
BIBLIOGRAFIE	- 56 -
Primární literatura	- 56 -
Sekundární literatura	- 56 -
Slovníky a příručky	- 57 -
Příloha – text originálu.....	- 58 -

1. ÚVOD

První část této bakalářské práce se skládá z překladu části článku *Deliverance From 27,000 Feet*, který vyšel 19. prosince 2017 v americkém deníku *The New York Times*. Jeho autorem je americký sportovní novinář John Branch. Druhá část je věnována komentáři, v němž nejprve analyzuji výchozí text. Na základě překladatelské analýzy, která vychází z modelu Christiane Nordové (2005) a zkoumá vnitrotextové a vnětextové faktory, je následně stanovena překladatelská metoda. V další části komentáře se věnuji problémům, na něž jsem během práce narazil, vysvětluji druhy posunů a zdůvodňuji svá překladatelská řešení.

Text jsem si pro svou práci vybral jednak proto, že mě Mount Everest přitahuje svou majestátností, a jednak proto, že se jedná o článek se společenským přesahem, který není určen jen sportovním nadšencům, nýbrž komukoliv, kdo se zajímá o naši planetu. Autor se v něm věnuje přelidnění Everestu a roli horských vůdců neboli šerpů, což považuji za témata, která nejsou mezi českou veřejností příliš známá, a mohla by tak mnoha čtenářům přinést nový pohled na nejvyšší horu světa.

2. PŘEKLAD

Vysvobození ze zóny smrti

Kolem zmrzlého těla stálo pět šerpů. Pomocí cepínů se jej snažili vyprostit z jeho ledové hrobky. Ze zapadaného těla odsekali kusy sněhu, které se rozdrolené rozeběhly dolů z kopce. Když se jim konečně podařilo uvolnit a nadzvednout jednu nohu, celé ztuhlé a zkroucené tělo se od špiček po konečky prstů pohnulo.

Slunce svítilo, ale vzduch v nadmořské výšce přes 8 300 metrů byl nebezpečně studený a řídký. Vrchol Mount Everestu byl tak blízko, ale hřeben, který k němu vede, se skrýval za oblakem sněhu. Když k tělu dorazili šerpové, měli na obličejích masky od kyslíkových lahví, které nesli v batohu. Roztřepené kapsy u bundy mrtvého byly vytažené naruby a plápolaly v bičujícím větru. To byl jediný pohyb, který bylo na strmém svahu vidět.

Více než rok leželo tělo vystavené nejdrsnějším přírodním živlům a jeho obnažená tvář a ruce byly černé a svraštělé. Dříve sytě žlutá kombinéza vybledla do odstínu spadaného listí. Tělo leželo hlavou dolů a zmrzlé ruce ohnuté v loktech visely ze svahu. Jako kdyby se na chvíli posadil, aby si odpočinul, padl naznak a v této poloze zamrzl.

Šerpové do něj dloubali, gestikulovali a něco si mezi sebou mumlali a radili se, jak jej co nejlépe dostat dolů. Mužova děsivá tvář a zuby bílé jako kost jim naháněly hrůzu, a tak mu nasadili kapuci.

Nebylo času nazbyt. Této nadmořské výšce se neříká „zóna smrti“ pro nic za nic. Šerpové věděli z vlastní zkušenosti, jak náročné je zdolat nejvyšší horu světa. Obtížnější už by bylo jen přepravit mrtvé tělo zpět do údolí.

Horolezec se jmenoval Goutam Ghosh a živý byl naposledy spatřen večer 21. května 2016. To už bylo zřejmé, že se dostane do úmrtních statistik a brzy bude stejně ledový a bez života jako balvany kolem něj.

Padesátiletý policista z Kolkaty byl součástí osmičlenné expedice, která byla předem odsouzena k neúspěchu. Tvořili ji čtyři indiští horolezci ze Západního Bengálska a čtyři nepálští šerpové. Cesta jim však trvala příliš dlouho a těsně pod vrcholem Mount Everestu jim došly zásoby kyslíku. Šerpové nakonec horolezce ponechali napospas smrti. Kromě šerpů se podařilo přežít jen jediné člence výpravy – dvaadvacetileté Sunitě Hazraové.

Tragédie se stala v době, kdy byla horolezecká sezona na Everestu téměř u konce. Zbývaly dva dny, během nichž kolem Ghoshova ztuhlého těla po strmém svahu plném ledu a kamení přešly poslední dvě desítky horolezců, které se ten rok pokusily o výstup.

Horolezci a horští vůdci měli na obličeji kyslíkové masky a kvůli bezpečnosti byli nadvakrát připevnění k jisticímu lanu. Aby se přes Ghoshe dostali, museli si sundat své tlusté palčáky. Postupně odepnuli karabiny, překročili Ghoshovo tělo a jednu po druhé je znovu zacvaknuli k lanu nad ním.

Někteří tělo jen otupěle vnímali jako další překážku. Jiní se zastavili, aby si ujasnili, co vlastně vidí. Zkroucený muž byl stále připevněn k jisticímu lanu a opíral se o svah, jako by chtěl pokračovat, až se vzbudí ze svého podivného spánku.

Zřejmě ho opustili ve chvíli, kdy pomoc potřeboval nejvíce. Pro ostatní horolezce představoval němé ztělesnění jejich nejhorších obav. Jeden horolezec se mu nepřestával omlouvat, když na něj šlápl. Další se při pohledu na tělo málem vrátil zpět, zděšený myšlenkou na svou rodinu, která se o něj doma strachovala. Při sestupu se jeden muž zastavil a pustil se s nehybným tělem roztaženým přes cestu do jednostranného rozhovoru.

Kdo jsi? Kdo tě tu nechal? A přijde pro tebe někdo, aby tě dostal domů?

Mount Everest mezi lidmi vzbuzuje jedinečnou a podivnou směs pocitů úžasu, úcty a strachu. Každý rok vrchol bezpečně zdolají stovky lidí a vrací se domů s příběhy plnými inspirace, vítězství a vytrvalosti. Ostatní příběhy líčí neštěstí, která se čas od času přihodí a každou sezonu si vyžádají několik lidských životů. Takové příběhy začínají tvořit samostatný knižní a filmový žánr.

Tento příběh začíná tam, kde většina jiných končí. Dávno poté, co zhasla poslední kapka naděje. Jedná se o nenápadnou, zoufalou a nebezpečnou snahu o navrácení těla zemřelého zpět domů, často na nátlak zdrcené rodiny, která se nachází i tisíce kilometrů daleko a snaží se tak alespoň zdánlivě s celou situací vyrovnat.

To byl také důvod, proč šerpové o více než rok později vylezli se svými kyslíkovými maskami a cepíny tak daleko a vysoko.

Čtveřice indických horolezců, kteří patřili k náruživé horolezecké komunitě ze Západního Bengálska, se stejně jako mnoho dalších lezců z celého světa pokoušela pokořit Everest. Považovali jej za největší životní výzvu, jejíž splnění by jim přineslo uspokojení a slávu.

Roky o této expedici snili a přípravě podřídili vše. Jako motivaci měli všude vyvěšené fotografie Everestu, od svých stránek na Facebooku až po stěny v ložnici.

V jiných ohledech se však od ostatních horolezců lišili. Expedice na Everest je drahé dobrodružství a stojí nejen peníze, ale i značné úsilí. Velkou část horolezců tvoří lidé středního věku ze západních zemí z řad lékařů, právníků a dalších odborných profesí. Někteří jsou ochotni zaplatit i 100 000 amerických dolarů, aby si zajistili ty nejlepší horské vůdce, servis a bezpečnou cestu. S platy takových lidí se členové indické skupiny nemohli měřit.

Měsíční výdělky indických horolezců se pohybovaly v řádu stovek dolarů. Museli si půjčit peníze a prodat majetek, jen aby se o výstup vůbec mohli pokusit. Museli hledat nejlevnější a nejjednodušší cesty, a to často na úkor kvality, jinak by si výpravu na Everest zkrátka nemohli dovolit.

Ghosh bydlel v bytě společně se svými osmi příbuznými. Osmapadesátiletý Paresh Nath byl jednoruký krejčí, který se se svou ženou a malým synem jen stěží protloukal. Čtyřiačtyřicetiletý Subhas Paul se živil jako řidič dodávky a na svůj výstup použil otcův důchod. Sunita Hazraová pracovala jako zdravotní sestra, byla vdaná a vychovávala syna.

Všichni se mezi sebou znali z horolezecké komunity v Západním Bengálsku, ale dohromady je pojil spíše společný cíl než silné přátelství.

Od roku 1953, kdy na vrchol Mount Everestu poprvé vystoupili Tenzing Norgay a Edmund Hillary, zdolalo 8 848 metrů vysokou horu alespoň jednou na 5 000 lidí. Podle databáze *Himalayan Database*, která takové údaje shromažďuje, jich za stejné období přišlo o život téměř 300.

Nepálské úřady odhadují, že je po celém Everestu rozeto přibližně 200 těl. Některá z nich jsou mezi horolezci natolik známá a kvůli mrazivým teplotám tak dobře zachovalá, že slouží jako děsivé orientační body. Jednomu takovému se běžně říká „Zelené boty“. Na Everestu zůstává kromě dalších i tělo George Malloryho, připomínající jeho neúspěšný pokus z roku 1924, a také tělo horského vůdce Scotta Fischera, který byl součástí tragické výpravy v roce 1996, popsané v knize *Peklo blízko nebe (Into Thin Air)*.

Většinu těl není vůbec vidět. Některá byla na žádost rodin, které si nepřály, aby jejich milovaní sloužili ostatním jako ukazatele cesty, shozena ze srázu nebo svržena do trhliny v ledu. Další byla

odstraněna na příkaz nepálských úřadů, které se obávají, že obrázek Everestu s mrtvými horolezci odradí turisty od návštěvy země.

Čím dál častěji však rodiny a přátelé horolezců, kteří zemřou na Everestu nebo na jiných světových vrcholech, požadují, aby byla těla přepravena domů a očekávají, že se tak také stane. Taková operace může být však ještě nebezpečnější a daleko nákladnější než samotná expedice, která horolezce stála život. Pro rodiny a šerpy, kteří mají za úkol dostat tělo zpět, tak opravdové drama smrti teprve začíná.

Když nějaký horolezec zemře, stojí najednou všichni pozůstalí od kolegů, kteří jsou na místě, až po přátele a rodinu na druhé straně planety před nesmírně náročnými rozhodnutími a úkoly. Následné rituály, zvyky a celková organizace se pokaždé liší.

Z praktických důvodů je nutné zvážit, jestli pohřešovaná či mrtvá těla hledat, pokud je to vůbec možné, a jestli tělo přepravit zpět, nebo ho navždy ponechat hoře. Existují ale i emocionální, či kulturní a náboženské faktory, které pro každého znamenají něco jiného a slouží jako smíření se s odchodem jejich milované osoby. Důležitou roli hrají i případná přání zesnulých. Do hry vstupují také logistické záležitosti, mezi něž patří bezpečnost, náklady, místní zvyky a mezinárodní zákony. V některých případech není navrácení těla jen přáním pozůstalých, ale dokonce nutností, aby mohl být dotyčný prohlášen za mrtvého, a rodina tak získala nárok na finanční podporu, kterou zoufale potřebuje.

Všechny tyto faktory sehrály svou roli také v případě tří Indů, jejichž těla zůstala v roce 2016 vysoko na Everestu. Když už začínalo být zřejmé, že je naděje na záchranu mizivá, rozhodli se pozůstalí v čele se západobengálskou vládou požadovat navrácení těl zpět do vlasti.

Během posledních několika dnů sezony se tým šesti najatých šerpů pokusil najít těla ztracených horolezců a snést je dolů. Využili k tomu krátkého období mezi posledními pokusy o výstup a příchodem letního monzunu, který Himálaj každoročně sužuje a do následujícího jara horolezeckou sezonu uzavře. Neměli dostatek lidí a čas utíkal.

Jako první našli tělo Subhase Paula. Řidič dodávky a učitel hry na kytaru na částečný úvazek žil se svou ženou a desetiletou dcerou v městečku Bánkura společně se svou rozvětvenou rodinou. Objevili ho poblíž prošlapané cesty pod čtvrtým výškovým táborem zhruba ve výšce 7 900 metrů nad mořem. Ležel obličejem vzhůru a z čerstvě napadaného sněhu mu trčely jen špičky bot. Trvalo čtyři hodiny, než se ho šerpům podařilo vysekat a následně vypáčit z ledového hrobu,

a dalších dvanáct, než ho snesli do druhého výškového tábora, odkud ho vrtulník přepravil do základního tábora.

O několik dní později se v úzkých křivolakých uličkách Bánkury shromáždily tisíce lidí, které zformovaly několikakilometrové procesí. Paulovo tělo leželo na otevřené korbě jeho dodávky. Dav směřoval ke břehu řeky Dvárakéšvar, kde bylo tělo podle hinduistické tradice spáleno, aby mohla být jeho duše osvobozena. V obecnstvu panoval zármutek, ale zároveň byla cítit úleva.

Na Everestu se mezitím dva šerpové posunuli do čtvrtého tábora nad místo, kde předtím našli Paula. Tábor se nachází těsně pod osmitisícovou hranicí, nad níž začíná oblast s velmi malým množstvím kyslíku známá jako zóna smrti, a je poslední zastávkou, kde si horolezci mohou před závěrečnou fází výstupu odpočinout. Ve vyšší nadmořské výšce se tyčí jen 15 nejvyšších vrcholů planety. Šerpové prohledali prázdné stany, z nichž některé vítr roztrhal na cáry, až nakonec našli další pohřešované tělo. Poznali, že je to krejčí Nath, protože měl jen jednu ruku. O druhou přišel při nehodě s pyrotechnikou, když byl ještě chlapec.

Zuřivý vítr jim nedovolil vylézt výš, aby mohli hledat i tělo Ghoshe, a tak byli povoláni zpět. Letní monzun, který uzavírá lezeckou sezonu, se blížil. Všichni pospíchali, aby tábor stihli sbalit a včas se dostat do údolí. Ghosh a Nath měli na Everestu v zóně smrti zůstat nejméně do příštího roku, možná navždy.

Co když se Ghosh tam někde nahoře toulá po Himálaji, je osamělý, promrzlý na kost a v silném větru křičí o pomoc? To pomyšlení sužovalo všechny včetně jeho ženy, bratra a matky, kteří s ním žili ve stísněné domácnosti poblíž ulice Old Calcutta Road ve stovky kilometrů vzdálené Kolkatě. Ta se nachází na nezvykle ploché a rozlehlé planině u řeky Huglí, širokého, klidného ramene řeky Gangy ve východní Indii. Kam až oko dohlédne, není jediný pahorek a představa hory, jakou je Everest, tak vypadá jako z jiné planety.

A tak si Ghoshova žena Chandana nechala rumělkou obarvenou pěšinku ve vlasech a červeno-bílé náramky na pravém zápěstí, které v Indii nosí vdané ženy. Měla v plánu je nosit do té doby, než bude mít jistotu, že je Ghosh mrtvý. Kalendář na stěně v ložnici zůstal otočený na květen 2016. Právě tehdy se pro ni zastavil čas.

„Pořád věřím, že je naživu,“ řekla v únoru u sebe doma. „Nejsem vdova. Jsem žena Goutama Ghoshe. Žádná vdova. A bude to tak, dokud ho neuvidím a jeho tělo nebude spáleno.“

V ocelářském městě Durgápur, ležícím sto padesát kilometrů severozápadně od Kolkaty, se Nathova žena Sabita pokoušela vyrovnat se smrti svého manžela. Nath a Sabita byli chudí dokonce i na indické poměry, a tak neměla peníze na to, aby mohla jeho tělo nechat dopravit domů. Nikdy s manželem nemluvila o tom, co by měla dělat, kdyby zemřel, ale nakonec si řekla, že by na Everestu chtěl zůstat. Snil o něm natolik, že fotografie nejvyšší hory světa byla jednou z mála dekorací, které zdobily oprýskané betonové zdi jejich ložnice.

U šicího stroje společně proseděli nespočet nocí, aby prodejem batohů a bund získali peníze na uskutečnění Nathova snu. Sousedé žasli nad tím, že zvládne šít a stříhat látky pouze s jednou rukou. Stejně tak se divili ostatní horolezci, jak dokáže manipulovat s lany a popruhy, které se při lezení používají.

Sabita si občas představovala, že se vzbudí a najde ho, jak sedí za svým šicím strojem. Jejich devítiletý syn tiše předstíral, že se nic nestalo a že je otec zkrátka jen na dlouhé cestě.

Takhle to vypadá, pokud tělo zůstane na Everestu. Dokud ostatky nedorazí domů a neukáže se, že nejde jen o strašlivý výplod vlastní fantazie, odmítá tomu člověk uvěřit. Návrat těla by tak mohl přinést poctu a smíření. Možná by pozůstalí nedostali odpovědi na všechny otázky, ale mohlo by to ukončit jejich noční můry.

Jenže i kdyby to bylo možné a těla Ghoshe a Natha by se našla na místech, kde byla naposled spatřena, a i kdyby se podařilo sehnat neuvěřitelné množství peněz na celou operaci, a i kdyby se našli lidé, kteří by byli ochotni riskovat na Everestu své životy, aby uctili mrtvé a pozůstalým přinesli klid, nedalo se momentálně dělat nic. Vše muselo počkat do příštího roku.

Bylo 20. května 2016 odpoledne a Ghosh, Nath, Paul a Hazraová s obavami odpočívali ve stanu ve čtvrtém výškovém táboře. Na obličejích měli kyslíkové masky a na sobě tlusté, svítivé kombinézy napěchované peřím. Usrkávali čaj a přikusovali k němu křupavé kreky. Moc toho nenamluvili.

Mezi sebou se příliš dobře neznali. Vytvořili však nesourodou a nepříliš zkušenou skupinu, kterou dohromady pojila jejich touha zdolat Everest a také nutnost nízkých nákladů. Šetřením, půjčováním a sháněním peněz na expedici strávili všichni nejméně deset let. Podařilo se jim najít jednu agenturu, oblíbenou mezi bengálskými horolezci, která požadovala 30 000 dolarů za jednoho, což byla ve srovnání s jinými společnostmi sice nízká cena, ale stále se jednalo o ohromující částku, zdaleka přesahující jejich roční výdělek.

Na klidu jim nepřidal ani fakt, že se za poslední tři roky jednalo o jejich třetí pokus. V roce 2014 jim výstup zmařila lavina, která pohřbila šestnáct šerpů a ukončila sezonu ještě dřív, než vůbec začala. Následující rok byla sezona zrušena poté, co Nepálem v dubnu otřáslo zemětřesení, které si vyžádalo téměř devět tisíc obětí, a následná lavina způsobená zemětřesením v základním táboře připravila o život osmnáct lidí.

Po několika týdnech v základním táboře a aklimatizačních výstupech měli teď konečně vrchol na dosah. Pokud by všechno šlo podle plánu, měli být do čtyřiaadvaceti hodin zpět ve čtvrtém táboře na cestě domů do Indie, kde jsou horolezci, kteří zdolali Everest, uctívání jako hrdinní dobyvatelé. Říká se jim „přemožitelé Everestu“.

Vpodvečer, už za tmy a později, než plánovali, se vynořili ze stanu, každý se svým horským vůdcem. (Horským vůdcům se v Himálaji často říká šerpové, i když ne všichni jsou součástí etnické skupiny Šerpů, podle níž si mnozí odvozují svá příjmení.) Obloha byla bez mráčků a měsíc v úplňku. Po svahu nad nimi se vzhůru sunul řetěz svítících čelovek.

Ze čtvrtého tábora na vrchol Everestu nedohlédnete, na většinu cesty však ano. Ta je vyznačena lany, která na začátku každé sezony šerpové ukotví do skály či ledu, a poté je využívají všichni horolezci.

Trasa vede přes pusté ledové pole protkané hlubokými trhlinami a poté prudce stoupá po strmém kamenitém svahu až k malému plochému výstupku na straně hory. Plošině se říká Balkon a odtud je to na Jižní vrchol nejméně dvě hodiny cesty po nechráněném jihovýchodním hřebenu s hranami ostrými jako břitva. Pokud by se Jižní vrchol považoval za samostatnou horu, byl by se svou nadmořskou výškou 8 749 metrů druhým nejvyšším bodem planety. Jakmile dosáhnete Jižního vrcholu, vykukne špička Everestu v celé své kráse, provokativně blízko za rozeklaným hřebenem.

Cesta ze čtvrtého tábora na vrchol a zpět zabere některým horolezcům méně než dvanáct hodin. Ti zkušení vědí, že by cesta neměla trvat déle než osmnáct hodin – dvanáct hodin je potřeba na cestu vzhůru a šest na cestu zpět. Většina se drží nepsaného pravidla, které říká, že pokud se horolezci v předem určený čas (zřídka později než v poledne) stále nacházejí na cestě vzhůru, měli by se otočit a zamířit zpět. Kvůli nepředvídatelnosti odpoledního počasí, omezenému množství kyslíkových lahví, které lze unést, a extrémní nadmořské výšce a teplotě je delší prodlévání nebezpečné, a může končit i smrtí.

Podle údajů z *Himalayan Database* se ten den jako první ze čtyřiasedmdesáti lidí na vrchol podívala žena se dvěma šerpy ve 3:36 ráno. Poslední zaznamenaný výstup byl hodinu před polednem.

Když se bengálská expedice zastavila na Balkonu, aby načerpala síly a vychutnala si velkolepé výhledy na zasněžené vrcholy a údolí, v nichž se povalovaly mraky, bylo již dávno po úsvitu. Ve skupině byli čtyři klienti, ale jen tři šerpové, protože Nathův šerpa zřejmě zůstal z dosud neznámých důvodů ve čtvrtém táboře. Ostatní horolezci, kteří vrcholu dosáhli před několika hodinami, byli již na cestě zpět.

Bishnu Gurung, jediný ze šerpů, který již Mount Everest zdolal, se pomocí vysílačky spojil s vedoucím indické expedice v základním táboře. Sdělil mu, že na klienty apeloval, aby se vrátili, ale ti odmítli.

„Říkal jsem jim: „Jak můžeme stihnout dojít až nahoru, když je 10 hodin a my jsme pořád ještě na Balkoně?““ divil se Gurung.

Gurung později prozradil, že se Ghosh při pomyšlení na to, že by měl zbytek cesty vzdát, rozplakal. Paul se sám pustil vzhůru.

„Zůstal jsem stát, abych zjistil, jestli se vrátí, když nebudu pokračovat,“ řekl Paulův vůdce Lakpa Sherpa. „Myslel jsem, že mě poslechne. V takové situaci šerpové nemohou použít hrubou sílu ani klienta udeřit. Jsou to naši hosté. Můžeme jen přesvědčovat. A když se mi ho přesvědčit nepodařilo, pokračoval jsem za ním.“

Jediný, koho se podařilo přemluvit, aby se vrátil do čtvrtého tábora, byl Nath. Zbylí tři indiští horolezci si trvali na svém. Tři šerpové je s čím dál menší zásobou kyslíku a čím dál větší hrůzou následovali.

„Už jsem si myslel, že se nevrátím,“ vzpomíná Lakpa Sherpa.

Během dopoledne a brzkého odpoledne mýjely indické horolezce desítky dalších, kteří se již vraceli z vrcholu. Paul Pottinger, lékař z amerického Seattlu, dosáhl vrcholu v 7:48 ráno. Na čele měl kameru, aby za světla natočil většinu svého sestupu, během něhož byl připevněný k jedinému lanu, které slouží jak pro cestu nahoru, tak pro cestu dolů. Vyhýbání se lezcům v protisměru tak může být pomalý, neohrabaný a nebezpečný proces.

Pottinger minul Paula a jeho vůdce Lakpa Sherpu daleko pod Jižním vrcholem. Lakpa Sherpa se ho ptal, kolik je hodin. Na kamerového záznamu je vidět, že si Pottinger vyhrnul rukáv bundy, aby se podíval na hodinky. Bylo 10:23. Několikrát šerpovi zopakoval, že je 10:20. Později jej napadlo, že šerpa nejspíše chtěl, aby jeho klient Paul slyšel, že už je vážně pozdě.

„Kdo leze na Everest bez hodinek?“ ptal se Pottinger o několik měsíců později. „Zajímalo by mě, jestli opravdu hodinky neměl. A taky jestli se mi náhodou nepokoušel říct: ‚Prosím, řekni mu, aby se vrátil, protože mě neposlouchá.‘“

O několik minut později minul Pottinger osamoceného horského vůdce Sunity Hazraové Pasanga Sherpu. V 10:45 potkal v obzvláště strmé části tříčlennou skupinu, složenou z Ghoshe, Gurunga a Hazraové, jak stojí u kotvy, která byla omotaná změtí lan.

Na svém blogu Pottinger o expedici napsal: „Načasování pro nás všechny snad nemohlo být horší. Uvázli jsme v nejstrmější části dnešního výstupu. Nakonec jsme se ale vyhnuli a oni pokračovali vzhůru. *Kolik lidí ještě teď půjde nahoru? Je sakra pozdě.* Ale stejně jako předtím jsem jim nic z toho neřekl. A stejně jako předtím mě to dodnes pronásleduje.“

Podle záznamů z fotoaparátu, který později našli u Paula, dosáhl vrcholu společně s Lakpa Sherpou ve 13:45. Za šestnáct minut na špičce světa pořídili třicet jedna fotografií.

Zbylí členové skupiny Ghosh, Hazraová a Nath byli se svými šerpy někde pod nimi.

Poslední snímek, na kterém je Ghosh, byl pořízen zřejmě na Jižním vrcholu ve 13:57. Na obličeji měl kyslíkovou masku a v ruce držel vlajky a transparenty, které předtím nesl v batohu. Na krku mu visela kamera. Ghosh ji zapnul.

I přes bičující vítr, který se opíral do mikrofonu, bylo slyšet, jak Ghosh rychle oddychuje. Vypadalo to, jako by se prohlížel v zrcadle. Obnaženou rukou si posunul sluneční brýle na čelo. Oči měl podlité krví. Kyslíkovou masku si stáhl na bradu, a na chvíli se tak objevily jeho zuby a prošedivělý knír.

„Goutame,“ ozvalo se a Ghosh se podíval směrem, odkud hlas přišel, znovu si nasadil masku a vypnul kameru. To byl poslední záznam, na němž byl zachycen živý.

Ghoshův horský vůdce Gurung však podle všeho pokračoval sám. Asi o čtyřicet minut později pořídil na Ghoshův fotoaparát jednadvacet fotografií a zdálo se, že je na vrcholu. Po Ghoshovi nebylo ani památky.

(Jediná přeživší Sunita Hazraová tvrdí, že na vrcholu stanula kolem patnácté hodiny. Neexistuje však žádný důkaz. Žádala o oficiální uznání výstupu, ale nepálské ministerstvo kultury, cestovního ruchu a civilního letectví, které o platných výstupech rozhoduje, její žádost zamítlo.)

Cesta ze čtvrtého výškového tábora na vrchol Everestu vede převážně nad osmitisícovou hranicí, v níž nedostatek kyslíku a extrémní počasí připravují o život ty, kteří se zde odváží zůstat příliš dlouho. Se vzrůstající nadmořskou výškou klesá atmosférický tlak a řidší vzduch obsahuje méně kyslíku potřebného k dýchání a okysličování krve.

Tělo se s takovým nedostatkem snaží vyrovnat tím, že začne proudit více krve do mozku, což může způsobit otok a vést k symptomům jako jsou bolesti hlavy, nevolnost a vyčerpání. V extrémních nadmořských výškách může onemocnění známé jako výškový otok mozku způsobovat špatnou koordinaci pohybů, vadu řeči, ztrátu orientace nebo halucinace. Tím, jak se tělo snaží dosáhnout rovnováhy, posílá krev do plic, a zapříčiní tak výškový otok plic, který vede ke kašlání a vážným dýchacím obtížím.

Silné sluneční paprsky mohou ve vysokých výškách popálit kůži nebo oči, a způsobit sněžnou slepotu. Mrazivé teploty, které ještě umocňuje neustálý silný vítr, mají za následek odumírání kůže a tkáně, a zvláště u končetin způsobují omrzliny.

Horolezci jsou zmatení nebo otupělí a na příznaky podchlazení někdy reagují tak, že si svlékají části oblečení, protože se jim zdá, že celí hoří, ale přitom umrzají k smrti. Proto jsou lidé, kteří zemřou v extrémních podmínkách stejně jako ti na svazích Everestu často nalezeni napůl vysvlečení.

Během 21. května se mezitím v Západním Bengálsku rychle šířily nepodložené zvěsti: Horolezci jsou na vrcholu. Do jejich domovů začali proudit přátelé s gratulacemi a tradičními zákusky.

Za soumraku však veselá nálada opadla. Z Everestu dorazily aktuální zprávy. Bengálští horolezci se při sestupu ztratili.

Ve skupině, která se ten večer jako první vydala ze čtvrtého tábora směrem k vrcholu, byl také zkušený americký horolezec a fotograf Thom Pollard se svým nepálským vůdcem.

Nejdříve potkali jednoho šerpu, poté druhého. Oba šerpové byli promrzlí, vystrašení a bez zásob kyslíku. Pod Balkonem narazili na další horolezce. Byla mezi nimi i žena. Jeden z nich měl na sobě žlutou kombinézu a ležel napříč cesty, stále připevněn k fixnímu lanu. Byl bez rukavic. Vypadalo to, že brzy zemře.

Možnosti pro ty, kdo by chtěli poskytnout pomoc, jsou v tak extrémní výšce velmi omezené. Kvůli hmotnosti kyslíkových lahví jich horolezci na zádech nesou jen tolik, aby jim zásoby vystačily tak akorát na cestu na vrchol a zpět. Sami se strachují o svůj život, protože vědí, že vystavovat se živlům příliš dlouho může skončit fatálně. Často jsou naprosto vyčerpaní, a to jak fyzicky, tak psychicky. I kdyby záchrany byli schopni, zaplatili desítky tisíc dolarů nebo tomuto dni dokonce obětovali několik let svého života a nemusí být ochotni svou šanci zahodit kvůli někomu, koho ani neznají, nevědí, co vlastně potřebuje, a kdo navíc pravděpodobně nemluví jejich jazykem.

Pollard se šerpou se zastavili, chvíli se radili a poté pokračovali v cestě.

„Trápilo mě to celý rok,“ svěřil se Pollard doma v New Hampshire.

Pollard byl ve 2:40 ráno se svým šerpou první, kdo 22. května stanul na vrcholu. Při sestupu byla stále ještě tma a když uviděli, že Hazraová už je pryč, ulevilo se jim. Stopy ve sněhu napovídaly, že se dolů odklouzala nebo ji někdo odtáhl.

Ghosh byl však stále na stejném místě, ležel roztažený na svahu a teď navíc sám.

„Byl mrtvý,“ vzpomínal Pollardův horský vůdce Lhakpa Gyaljen Sherpa. „Volal jsem na něj: ‚Haló, haló!‘ Neodpovídal. Podle výrazu ve tváři byl mrtvý. Jsem přesvědčený, že proto ho tam ostatní nechali.“

Stejně jako všichni další, kteří touto cestou během posledních dnů sezony šli, ho překročili, přepnuli své karabiny, a pokračovali dolů.

Vzpomínky Sunity Hazraové na onu noc jsou mlhavé, ale okamžik, kdy opustila Ghoshe, nejbližšího přítele na expedici, si pamatuje.

„Říkala jsem Goutamovi: ‚Musíš jít.‘“ prozradila ve svém obývacím pokoji nedaleko Kolkaty. „Myslela jsem, že když začnu sestupovat, půjde za mnou. Neměla jsem sílu ani na to, abych se otočila a ujistila se, že pokračuje, natož abych mu nějak pomohla.“

Je přesvědčená, že by také zemřela, nebýt britského horolezce Leslieho Binnse, který chvíli předtím vyrazil ze čtvrtého tábora na cestu k vrcholu. Našel ji bez rukavic a s rozepnutou bundou. Kyslíková injekce jí dodala energii, ale brzy si uvědomil, že to sama do čtvrtého tábora nezvládne. Jeho ambice o dosažení vrcholu šly stranou a za povzbuzování a přemlouvání ji táhl dolů.

Nedlouho poté narazili na rovněž podchlazeného a otřeseného Subhase Paula. Binns postupně oba přesvědčil, aby sestupovali dolů, dával jim doušky svého kyslíku a když upadli, pomáhal jim na nohy. Ztratili z očí vyznačenou cestu. Paul zapadl do menší trhliny a rukama mlátil kolem sebe.

Binns se nakonec rozhodl zachránit alespoň jednoho z nich. Vyhodnotil, že Paul má více energie, takže si vybral Hazraovou a doprovodil ji do stanu.

„Když jsem se dostala do čtvrtého tábora, Subhas s námi nebyl,“ vzpomíná Hazraová. „Myslela jsem, že je za mnou. Doufala jsem, že Goutam s Nathem jsou někde v bezpečí.“

Některé z dalších horolezců ve čtvrtém táboře v noci probudil křik, který se rytmicky v nepravidelných intervalech ozýval stále dokola. Domnívali se, že volání pochází z nějakého stanu v táboře, který patřil jiné expedici. Nikdo se neodvážil vyjít do tmy, aby zjistil víc.

Když se horolezci za prvních slunečních paprsků vyhrabali ze stanů, uvědomili si, že noční křik měl na svědomí Paul, který se nacházel asi sto metrů nad táborem. Přírodním živlům čelil již nejméně dvaatřicet hodin.

Hazraová a Paul se ve stanu znovu shledali se svými třemi horskými vůdci. Nikdo z nich netušil, kde jsou Ghosh s Nathem.

Lékaři ostatních expedic je přesvědčili, aby okamžitě sestoupili do nižší nadmořské výšky, a brzy odpoledne byli již opět na cestě dolů, stále bez Ghoshe a Natha. Na zádech nesli poslední zbytky kyslíku, které si předtím schovali ve čtvrtém táboře. Paul zanedlouho zkolaboval.

„Subhasovi začínaly docházet síly,“ popisoval situaci Lakpa Sherpa. „Nepomáhalo, ani když jsme mu dávali dýchnout kyslíku. Ruce měl úplně ledové. Dělali jsme, co jsme mohli, abychom ho odtamtud zachránili.“

S Paulem zůstali dva šerpové. Třetí doprovázel Hazraovou, ale brzy ji nechal za sebou, protože usoudil, že je na tom ještě hůř než ona. Na rukou i nohou měl omrzliny. Setmělo se a začalo sněžit a foukat.

Osamocená Hazraová po cestě upadla a zlomila si zápěstí. Na rukou měla omrzliny. Nakonec ji dostihli zbylí dva šerpové.

„Z toho, co říkali šerpové, jsem pochopila, že se Subhas posadil, aby si odpočinul,“ vzpomínala Hazraová začátkem letošního roku u sebe doma. Po tváři jí začaly stékat slzy. „A oni ho tam nechali,“ pokračovala.

Hazraové se společně se šerpy podařilo dostat na ledovou plošinu nad druhým tábořem, odkud ji vrtulník zavěšenou na laně přepravil do základního tábora. Následně byla pro svá zranění transportována do nemocnice v Káthmándú. O několik dní později se jí dostalo hrdinského přivítání na kolkatském letišti.

O tom, co se dělo za ní na strmých svazích hory, neměla tušení. Přibližně ve stejnou dobu, kdy Paul s Hazraovou a třemi šerpy vyrazili na cestu ze čtvrtého tábora do třetího, spatřila další indická expedice vracející se z vrcholu v odpoledním slunci Natha. Byl naživu, stál mimo vyšlapanou cestu a svojí jednou rukou bezmyšlenkovitě mlátil do ledu.

Snesli ho do čtvrtého tábora. Oční víčka měl kvůli sněžné slepotě tak nateklá, že přes ně nic neviděl.

Ráno, poslední den sezony pro výstup, byl Nath tak slabý, že neudržel ani misku s polévkou. Zemřel ve stanu ve čtvrtém táboře.

Goutam Ghosh stále ležel někde pod vrcholem. Před koncem sezony ho na své cestě nahoru a poté zpět překročilo nejméně dvacet sedm lidí, než se hora na téměř celý rok vyprázdnila.

Každé jaro, když se horolezci z celého světa vydávají na trek do základního tábora v Nepálu v nadmořské výšce asi 5 300 metrů, aby začali s aklimatizačními výstupy, které je mají připravit na květnový závěrečný výstup na vrchol, je povolán tým místních šerpů, aby zajistil cestu pro letošní sezonu. Ti vytyčí tři a půl výškového kilometru trasy, kterou budou následovat stovky dalších.

Nejprve tzv. „ledopádoví inženýři“ uchytí lana a rozmístí žebříky a prozatímní mosty na nechvalně známý nebezpečný ledopád Khumbu, který se nachází přímo nad základním tábořem a neustále se pohybuje. Další šerpové pokračují vzhůru a natahují lana až na vrchol. Celý proces může zabrat týdny a často se kvůli nepříznivému počasí zpozdí.

Teprve poté, co jsou fixní lana upevněna, může sezona na Everestu začít. Obvykle netrvá déle než pár týdnů a je ohraničena uchycením lan na začátku května a předpovídaným příchodem monzunu ke konci měsíce.

V jinou roční dobu se na Everest téměř neleze. To znamená, že pokud těla Ghoshe a Natha zůstala od loňského roku na stejném místě, budou to pravděpodobně šerpové fixující lana, kteří na ně narazí jako první. Vítr, sníh, led či gravitace však mohly způsobit, že se těla někam přesunula nebo zmizela z dohledu.

Nath byl naposledy spatřen ve stanu ve čtvrtém táboře více než 7 900 metrů nad mořem, který však bude do příštího roku zničený k nepoznání. Ghoshe naposledy viděli ještě výš připnutého k lanu na strmé stěně zvané „Triangular Face“, těsně pod výstupkem označovaným jako Balkon. Pokud by loňské lano bylo poškozeno (například padajícími kusy ledu), mohlo se jeho tělo utrhnout a nadobro zmizet.

Ghoshova rodina zoufale chtěla tělo navrátit hlavně ze tří důvodů. První z nich byl emocionální. Představa, že Ghoshovo osamocené tělo leží vystaveno přírodním živlům pod vrcholem Everestu a bude lezcům sloužit jako tragický ukazatel cesty, byla téměř nesnesitelná. A také chtěli vědět, co se stalo. Možná by odpovědi na jejich otázky mohlo přinést jeho tělo. Možná by kamera, kterou měl pověšenou na krku, mohla poodhalit nějaké stopy, pokud by ji tedy stále měl u sebe a fungovala by. Možná by mohl mít v kapsách nebo v batohu paměťové karty ze svého fotoaparátu. Možná by mohly ukrývat nějakou zprávu pro rodinu. Cokoliv.

Druhý důvod byl náboženský. Hinduisté věří, že tělo je pouze dočasnou schránkou pro duši. Jakmile je od něj duše skrze kremaci oddělena, reinkarnuje se do těla nového. Stejně jako většina obyvatel Západního Bengálska a celé Indie byla Ghoshova rodina ortodoxně hinduistická. Aby se mohli řádně rozloučit se zesnulým, museli tělo spálit a vykonat příslušné obřady.

Třetím, neméně důležitým důvodem, byly peníze. Podle indických zákonů byl Ghosh považován za nezvěstného. Za mrtvého mohl být prohlášen po předložení těla nebo po sedmi uplynulých letech. Teprve poté by rodina od indické vlády získala potvrzení o smrti, které potřebovala, aby získala přístup k jeho skromným bankovním účtům a měla nárok na jeho životní pojistku a důchod za jeho policejní službu.

Ghosh pracoval jako zástupce policejního inspektora, což byla v místním policejním okrsku druhá nejvyšší pozice. Bylo to dobře placené místo, které mu měsíčně vynášelo kolem pěti set dolarů.

Ghosh uměl výborně hrát na tabla, což jsou indické bubny podobné bongům, a občas se svou ženou také vystupoval. Zúčastnil se armádních jezdeckých kurzů a stal se z něj zkušený jezdec. Mezi sousedy byl také známý jako dobrý fotbalista. Lezení po horách i po skalách se věnoval téměř celý svůj život.

Stovky kilometrů od předhůří Himálaje se to může zdát jako zvláštní koníček, ale Západní Bengálsko je překvapivou horolezeckou líhň. V celém státě jsou stovky horolezeckých oddílů, nachází se v každém městečku a ve větších městech na nějaký narazíte v každé čtvrti. Jen v samotné Kolkatě jich potkáte desítky. Vláda horolezecké aktivity intenzivně podporuje skrze nadaci *West Bengal Mountaineering and Adventure Sports Foundation*, před jejíž budovou se tyčí osmnáctimetrová lezecká stěna.

Organizace poskytuje finanční podporu horolezcům, kteří mají reálnou šanci na zdolání těch nejvyšších světových vrcholů. V případě Ghoshe, Paula, Natha a Hazraové obdržel každý z nich v přepočtu 7 500 dolarů, aby mohli uskutečnit svůj cíl a pokořit Everest.

Z těchto čtyř horolezců měl s lezením nejvíce zkušeností Ghosh. Ne že by byl v Západním Bengálsku horolezeckou celebritou, ale ostatní ho respektovali. V létě působil jako instruktor na kurzech v horolezeckém centru na kopci Šušunija, což je více než čtyřsetmetrový pahorek na planině vzdálené pár hodin jízdy od Kolkaty, a úspěšně zdolal několik sedmitisícových himálajských vrcholů. V ložnici, kterou sdílel s Chandanou, visel na stěně plakát s Mount Everestem. Pověsil ho tam před dvaceti lety.

„Snažíme se žít dál,“ řekla v únoru Chandana Ghoshová. „Ale nemáme klid. Snažíme se jíst a snažíme se spát. Ale pořád myslíme na našeho milovaného člena rodiny, jak úplně sám leží tam někde nahoře.“

Goutam Ghosh byl nejmladší ze tří bratrů. Všem již bylo přes padesát a se svými ženami a dětmi žili u rodičů v potměnlém dvoupatrovém bytě uprostřed betonové džungle ve čtvrti Bairakpur na severním okraji Kolkaty. Nedávno jim zemřel otec. Vchodové dveře domu vedly do nezastřešené chodby, kde byly nepravidelně namačkány byty jeden nad druhým. Vlevo se nacházela toaleta, což byl otvor v zemi za jakousi příčkou, doplněný džbánem s vodou a hadicí.

Třiapadesátiletý Debasish Ghosh na rozdíl od bratra po horách nelezl. Byl to malý muž s hustým knírem a trochu větším břichem. Nedaleko domu, poblíž vlakové stanice Bairakpur, provozoval

stánek s rychlým občerstvením, v němž prodával čínské nudle a skopové závitky. Zapřisáhl se, že pokud se tělo jeho bratra najde, dostane ho domů.

Debasish Ghosh doufal, že západobengálská vláda bude o rok později pokus o navrácení těla koordinovat a financovat. Měsíce žádal o schůzky s úřady a pomalu šplhal vládním řetězcem, až se mu s jeho ženou podařilo setkat se s hlavní ministryní Západního Bengálska Mamatou Banerjeeovou.

Debasish řekl, že vyjádřila obavy ohledně ceny celé operace a ptala se, kdo se odváží na Everest, aby tělo navrátil zpět. Také si nebyla jistá, jak je to s odpovědností státu, pokud by se členové záchranného týmu zranili nebo zemřeli.

Když jim západobengálská vláda odmítla přislíbit peníze, poslala Ghoshova rodina dopis premiérovi Indie Narendru Modimu. Jeho úřad dopis předal vládě Západního Bengálska s tím, že má učinit příslušné kroky. Ta peníze na operaci potají schválila, aniž by o svých plánech rodiny Ghoshe a Natha informovala.

„Říkali, že se případem začnou zabývat, jen pokud se tělo najde,“ vypráví Debasish Ghosh. „Ale jak se dozvíme, jestli tam stále je? To musí zjistit šerpové, protože nikdo jiný tělo sám od sebe hledat nebude.“

Rodina si tedy najala zkušeného horského vůdce, který byl mezi horolezci v Západním Bengálsku známý a na špičku světa se podíval již pětkrát. Debasishovi řekl, že tělo jeho bratra přinese zpět v přepočtu za 40 000 dolarů, což bylo více, než stála samotná Goutamova expedice.

Rodina souhlasila, že předem zaplatí asi 4 000 dolarů na organizaci akce a nákup kyslíkových lahví pro horolezce, kteří měli pátrat po Goutamovi těsně poté, co šerpové na začátku sezony připevní lana. Zbytek měl být doplacen postupně podle toho, jak bude operace postupovat, například až uvidí fotografie nebo až tělo přistane v Káthmándú.

Ghoshova rodina tolik peněz neměla, ale rozhodli se prodat Goutamův malý pozemek v Kolkatě, na němž si jednou toužil postavit dům. Prodali také rodinné šperky včetně zlatého náhrdelníku, který měla Chandana na svatbě. Členové rodiny a horolezeckého spolku posbírali své drobné úspory. Začátkem května, když tým šerpů již fixoval lana, jim však stále část peněz chyběla.

„Zatím se nám podařilo nashromáždit necelých 30 000 dolarů,“ prozradil Debasish Ghosh v Kolkatě.

Následující den již nemohl déle bezmocně čekat a do malého žlutého batohu si zabalil několik kusů oblečení na převlečení, plastové krabičky s domácím kuřetem a kukuřičnou plackou a složku papírů v plastových deskách. Ty chránily kopie všech Goutamových dokladů (občanského průkazu, policejního průkazu, povolení k výstupu na Everest), které by pomohly identifikovat tělo a urychlily jeho návrat domů.

3. PŘEKLADATELSKÁ ANALÝZA ORIGINÁLU

3. 1. Vnětextové faktory

3. 1. 1. Autor

Autorem článku je americký sportovní novinář John Branch, který od roku 2005 pracuje pro deník *The New York Times*. Se sérií článků o hokejovém útočnickovi Dereku Boogaardovi se v roce 2012 dostal do finále Pulitzerovy ceny. Články později vyšly jako kniha *Boy On Ice*, za níž získal ocenění PEN/ESPN Prize for Literary Sportswriting udělované autorům, kteří se věnují literatuře faktu se sportovní tematikou. V roce 2013 již Pulitzerovu cenu získal, a to v kategorii „Feature writing“ za svůj článek *Snow Fall*, ve kterém se věnuje rozsáhlé lavině ve Washingtonu, při níž zahynulo několik lidí. Pojmem „Feature writing“ se označuje publicistický útvar, který obsahuje literární prvky a jedná se o nefiktivní žánr. Autor tedy podává informaci o vybrané události, ale snaží se obsáhnout celou situaci, používá vyprávěcí postupy a kreativitu. Celkem třikrát byly jeho texty zahrnuty do populární série *Best American Sports Writing*, což je každoroční antologie nejlepších sportovních článků. John Branch je v Americe považován za jednoho z nejlepších sportovních novinářů současnosti.

3. 1. 2. Médium, místo, čas

Článek byl zveřejněn 19. prosince 2017 na internetových stránkách amerického deníku *The New York Times*, který byl založen již v roce 1851 a v současnosti patří k největším a nejčtenějším americkým novinám. V internetové verzi je článek řazen do rubriky sport, tištěná verze vyšla vzhledem ke své délce jako speciální příloha. Kromě uvádění nadmořské výšky ve stopách a měny v dolarech však není text výrazným způsobem vázán na americké prostředí.

V posledních letech se na Mount Everest vydává čím dál tím více lidí a nejvyšší hora světa je tak doslova přeplněna. Na místech, na kterých se dříve pohybovali jen profesionálové, se dnes stojí dlouhé fronty, které způsobují nezkušené horolezci. Těch totiž na Everestu stále přibývá a zvyšují tak riziko, že výpravy kvůli příliš velkému počtu lidí nestihnou včas sestoupit do bezpečí. Nezkušenost hrála velkou roli i v případě čtyř indických lezců, kteří se na Everest vypravili v roce 2016. Tři z nich během výpravy bohužel zahynuli.

Článek se věnuje přelidnění Everestu a také roli horských vůdců, tzv. šerpů, bez kterých by se většina expedic vůbec neuskutečnila. Šerповé díky své genetické výbavě zastávají roli nosičů, protože celý svůj život žijí ve vysoké nadmořské výšce a hory jsou pro ně domovem.

Pomáhají výpravám vynosit do táborů vybavení, tedy hlavně jídlo, stany a kyslíkové lahve. Zároveň na začátku každé sezony provedou první výstup, při kterém ukotví jisticí lana pro další horolezce. Přestože jsou na vysokohorské prostředí zvyklí, jedná se o velmi nebezpečnou práci, protože na Everestu se počasí může velmi rychle a dramaticky měnit. Šerpové si však vydělají mnohonásobně více, než kdyby se věnovali zemědělství. Proto je tato práce mezi obyvateli Nepálu i přes její nebezpečí velmi populární, protože zkrátka potřebují peníze, aby v jinak chudé zemi uživilí svou rodinu.

Šerpové nasazují vlastní životy, aby i nezkušeným horolezcům zajistili co nejlepší šance na zdolání Everestu. To někteří lidé kritizují a po lavině, v níž v roce 2014 zahynulo šestnáct šerpů, se tato debata ještě přiostrila. Nepálská vláda nabídla rodinám šerpů odškodné, jednalo se však o naprosto směšnou částku, která by sotva vystačila na pohřeb. Zbytek šerpů se ve spolupráci s nepálskou horolezeckou asociací dohodl, že podpoří rodiny zemřelých šerpů a budou týden stávkovat, dokud pozůstalí nedostanou odpovídající odškodné. Situace byla velmi vážná a téměř všechny expedice se tak ocitly v ohrožení, protože na pomoc šerpů spoléhaly. Nic takového se v historii Everestu nikdy nestalo. Podobná situace nastala ještě o rok později, kdy silné zemětřesení spustilo lavinu, která pohřbila dokonce osmnáct lidí. Ostatní expedice se rozhodly uctít památku zesnulých a sezonu ukončily předčasně. V tento rok na se vrchol Everestu poprvé za více než čtyřicet let nikdo nepodíval (Encyclopædia Britannica: 2019).

Na druhou stranu šerpové horolezce na Everestu potřebují, protože bez nich by nemohli vykonávat svou práci, kterou potřebují k zajištění svých rodin. Autor se věnuje kontroverzní operaci, kterou podnikl tým šesti šerpů. Dva roky po zdrcující lavině tak šerpové znovu riskují své životy při pokusu o navrácení těla mrtvého horolezce zpět domů.

Články o tragické výpravě z roku 2016 vyvolaly rozhořčené diskuse o tom, že umírajícím horolezcům nikdo z ostatních nepomohl. Výstup na nejvyšší horu světa je však nesmírně obtížný a nebezpečný sám o sobě. Kvůli řídkému vzduchu má člověk dost starostí sám se sebou, natož aby musel táhnout bezvládné tělo dospělého muže. Ostatní lezci by určitě rádi pomohli, jenže v takových podmínkách opravdu nelze nic dělat. Indičtí horolezci navíc nebyli dostatečně zkušení a neposlouchali své vůdce. Autor se tedy v článku snaží objasnit okolnosti, které na první pohled nemusí být jasné, a přiblížit čtenáři to, co se děje v nadmořské výšce přes osm tisíc metrů. Zároveň obhájí ostatní horolezce a šerpy, kteří byli kritizováni za to, že umírajícím nepomohli. Šerpové

jsou často bráni jako lidé, kteří dostali zapláceno a mají tedy dostat svého klienta k vrcholu za každou cenu. To však není pravda. Jejich úkolem je hlavně zajistit, aby jejich klient přežil, a pokud je nechce poslechnout, není jejich úkolem zemřít s ním.

3. 1. 3. Příjemce

Článek je sice v první řadě určen pro čtenáře, kteří se zajímají o horolezectví či sport obecně, ale nejedná se o čistě sportovní pohled na věc, nýbrž o text se společenským přesahem. Možný okruh čtenářů tedy zahrnuje i širší veřejnost. Téma přelidnění Everestu, kterému se článek věnuje, je v poslední době čím dál aktuálnější a diskutuje se o něm po celém světě. Autor se také zabývá etikou a lidským chováním, což opět rozšiřuje okruh potenciálních čtenářů.

3. 1. 4. Funkce textu

Texty obvykle nemívají jen jednu jazykovou funkci a výsledná funkce textu je tak kombinací několika různých funkcí. Jelikož se jedná o publicistický text, hraje zde velkou roli funkce fatická, která si klade za cíl upoutat čtenáře a navázat s ním kontakt, díky němuž ho lépe zapojí do dané problematiky. Zároveň se silně uplatňuje funkce referenční, protože text vykazuje znaky reportážního žánru, jehož cílem je především zprostředkovat čtenáři určitý zážitek. K tomu autor využívá hlavně vyprávěcího a popisného slohového postupu. Seznamuje totiž čtenáře se situací, kterou následně poměrně důkladně popisuje. Z velké části se projevuje i funkce poetická, protože se nejedná jen o podání informací a faktů, jak již bylo zmíněno, ale autor se snaží kreativně pracovat s jazykem a podat čtenáři velmi obrazný popis. Jako většina publicistických článků se i tento vyznačuje funkcí konativní, jejímž účelem je určitým způsobem ovlivnit myšlení a postoje adresáta a přimět ho, aby se o téma více zajímal a vytvořil si svůj vlastní názor. V neposlední řadě by také mělo čtení příjemce bavit.

3. 1. 5. Motiv

V roce 2016 četl John Branch krátký článek o tragické výpravě čtyř indických horolezců. V něm se dozvěděl, že dva z nich zůstali na Everestu a že se plánuje je příští rok snést zpět. Článek se mu zdál příliš krátký, a tak se rozhodl vytvořit velký příběh. Původně měl v úmyslu napsat článek obecně o tom, jak se dají těla zemřelých přepravit z těžko dostupných podmínek. Nakonec se však rozhodl napsat příběh jen o této akci, protože mohl celou situaci zdokumentovat zároveň s tím, jak probíhala, a nejen převyprávět události, které se staly v minulosti. Přípravě článku věnoval autor celý rok, jezdil do Indie a navštěvoval rodinné příslušníky horolezců, aby je co nejlépe poznal, pochopil jejich situaci a aby zjistil, proč je pro ně tak důležité

navrátit tělo zpět domů. Také přemýšlel, jak co se co nejlépe dostat do centra dění, aby jej mohl důkladně zdokumentovat. Autor a jeho kolegové zvažovali, že by mohli vylézt do základního tábora, nebo dokonce do druhého výškového tábora, přestože nejsou horolezci. Nakonec však dali jednomu šerpovi kameru a posléze udělali mnoho rozhovorů, aby měli co nejlepší představu o tom, jak celá operace probíhala. Z rozhovorů a filmového materiálu pak John Branch vytvořil příběh, který i na něj samotného velmi zapůsobil a tyto pocity chtěl předat čtenářům. Sám říká, že pro něj je na příběhu nejdůležitější zachytit jeho lidskost, která přesahuje hranice sportu (Moses 2018).

3. 2. Vnitrotextové faktory

3. 2. 1. Presupozice

Autor předpokládá, že čtenář není odborníkem, a neví tedy, jak to na Everestu chodí. Proto se v článku snaží vysvětlit některé reálie a podrobně čtenáři popsat, jak taková expedice na Everest vypadá. K pochopení textu tedy není nutné znát odbornou horolezeckou terminologii, i když adresáti z oboru budou ve výhodě. Určitý objem všeobecných znalostí se však u čtenáře předpokládá.

3. 2. 2. Obsah

Na začátku článku popisuje autor situaci rok po expedici, která se třem jejím účastníkům stala osudnou. Právě začíná operace, jejímž cílem je přepravit tělo horolezce, které na hoře zůstalo z předchozího roku, zpět domů. V dalších odstavcích se autor vrací o rok zpět, aby čtenáři přiblížil situaci, kvůli níž se celá akce odehrává. Věnuje se členům expedice, jejich životní situaci a motivaci, která je k pokusu o výstup na Everest vedla. Obě dějové linie se v článku často střídají a prolínají.

3. 2. 3. Lexikum

V textu se nevyskytuje mnoho specifických termínů, které by se týkaly horolezectví. Jedním termínem je pro ukázkou podstatné jméno „anchor“, které označuje prostředek, pomocí něhož horolezci do sněhu uchycují jisticí lana. Přesto v něm nalezneme odbornější pojmenování, která úplně nepatří do běžné slovní zásoby jako například vysokohorské nemoci (high-altitude cerebral edema, high-altitude pulmonary edema) nebo části hory (ridge, face). Autor měl při psaní článku k dispozici obrazový materiál, a tak používá mnoho vyjádření, která ve čtenáři vyvolávají velkou obraznost, aby si čtenář mohl udělat co nejlepší a nejživější představu o všem, co se v příběhu popisuje, jako například ve větě: „*The West Bengal expedition stood at the Balcony*

*well after dawn, resting and taking in the **majestic views of snow-covered peaks and cloud-shrouded valleys***“ (O: 65). Tuto obraznost bylo nutné v překladu zachovat.

3. 2. 4. Syntax

Anglická syntax publicistických textů se od té české poměrně výrazně liší. V textu se často objevují dlouhé věty, které jsou za sebou řazeny v ještě delší souvětí, což je v angličtině umožněno především díky nefinitním tvarům a polovětným konstrukcím, a vznikají tak obsahově hutné a dlouhé celky.

*Other bodies **remaining** on Everest include those of George Mallory, **dating** to his fatal attempt in 1924, and the guide Scott Fischer, part of the 1996 disaster depicted in “Into Thin Air”.* (O: 61)

*All had spent 10 years or more **saving, borrowing and raising** money for an Everest expedition.* (O: 64)

***Confused and numb**, climbers sometimes react to the onset of hypothermia **by shedding their clothes, believing** they are burning up, not freezing to death.* (O: 67)

Pro překládaný text je dále typický vysoký výskyt vložených vět a vsuvek.

*For them and those tasked with recovering the bodies — **an exercise that can be more dangerous and far more costly than the expedition that killed the climber in the first place** — the drama begins with death.* (O: 61)

*Now, finally, **after weeks at Base Camp and on the lower slopes of Everest**, they were within reach of the summit.* (O: 64)

*Most follow a rule that at a predetermined time — **rarely later than noon** — all climbers still moving up should retreat.* (O: 65)

Často se v textu vyskytují rozvité přívlastky, které bývají rovněž velmi kondenzované.

*Within a few days, in the short window **between the last of the season’s summit attempts and the start of the summer monsoon that racks the Himalayas and shuts down the climbing season until the following year**, a recovery team of six hired Sherpas tried to find the deceased and carry them down.* (O: 62)

*The door from the street led to an outside hallway, **open to a sky obscured by rambling apartments, one on top of another, squeezed tight**.* (O: 72)

3. 2. 5. Nejazykové složky

Text je na několika místech doplněn fotografiemi, které ilustrují to, co autor popisuje. Fotografie a jejich popisky však nejsou pro porozumění textu klíčové, slouží spíše jako vizuální doplnění nebo informace navíc. Právě z tohoto důvodu jsem se po dohodě s vedoucím práce rozhodl tyto popisky nepřekládat.

4. METODA PŘEKLADU

Jiří Levý ve své knize *Umění překlada* píše, že součástí překladatelovy práce je nutné vytvoření překladatelské koncepce, neboť „[d]íličí překladatelské postupy jsou částí celkové překladatelovy metody, řešení jednotlivostí je podřízeno celkovému přístupu k dílu“ (Levý 2012: 122).

Metodu překlada jsem si stanovil na základě překladatelské analýzy a jejím hlavním cílem bylo zachování funkce originálního textu a účinku na čtenáře. Usiloval jsem tedy hlavně o zachování funkce referenční, aby se čtenář překlada dozvěděl stejné informace jako čtenář originálu, a zároveň funkce poetické, která v textu hraje významnou roli, neboť autor události popisuje velmi obrazně. Tuto obraznost jsem se tedy snažil v překlada vyjádřit. V průběhu celého překlada jsem bral ohled na čtenáře a mým cílem bylo vytvořit text, který bude na českého čtenáře působit srozumitelně a přirozeně. To znamenalo, že pokud jsem v originálním textu narazil na určitou konvenci, snažil jsem se ji do češtiny převést jinou konvencí používanou v našem publicistickém stylu.

5. PROBLÉMY V PŘEKLADU

5. 1. Lexikální rovina

5. 1. 1. Odlišná segmentace skutečnosti

Jedním ze základních problémů, které jsem při překladu musel řešit, byla nesouměřitelnost obou jazyků. Každý jazyk totiž skutečnost kolem sebe člení jiným způsobem a také ji jiným způsobem pojmenovává. „Zvláště zřetelné jsou tyto rozdíly u barevného spektra nebo u rozdělení denních období“ (Levý 2012: 65). Jako příklad uvádím právě označení denní doby „mid-afternoon“, což slovník Merriam-Webster (2019) definuje jako tu část odpoledne, která se nachází v jeho prostředku. V češtině však odpoledne označuje delší část dne než v angličtině (Levý 2012: 66), a proto jsem se rozhodl použít výraz „brzy odpoledne“, protože podle mě nejpresněji odpovídá anglickému originálu. Zároveň je tím naznačeno, že měli horolezci naspěch.

*By **midafternoon**, persuaded by doctors from other expeditions to get to lower altitude immediately, the group was on its way downhill again, without Ghosh and Nath, carrying the last bits of oxygen it had stashed at Camp 4. (O: 69)*

*Lékaři ostatních expedicí je přesvědčili, aby okamžitě sestoupili do nižší nadmořské výšky, a **brzy odpoledne** byli již opět na cestě dolů, stále bez Ghoshe a Natha. [...] (P: 20)*

5. 1. 2. Sherpa

Dalším problémem, na který jsem během překladu narazil, byl překlad samotného označení „Sherpa“. Hlavní rozhodnutí spočívalo v tom, zda jej psát s velkým, nebo malým počátečním písmenem. Jak autor ve svém článku zmiňuje, ne každý šerpa je totiž Šerpa. Jako Šerpové jsou označováni příslušníci nepálského etnika, kteří do Nepálu přišli před třemi až čtyřmi sty lety. Díky svým fyziologickým předpokladům a znalostem hor se rychle začali živit jako horští vůdci a nosiči pro horolezecké expedice. Protože byla práce velmi dobře placená, začali se jako nosiči živit i příslušníci ostatních nepálských národů, kterým se také začalo říkat šerpové (Beránek: 2010). V angličtině se tyto dva pojmy nerozlišují a oba se píšou s velkým počátečním písmenem. Z textu tak není patrné, jestli šerpové, o kterých se píše, jsou zároveň příslušníky etnické skupiny Šerpů, nebo ne. Z tohoto důvodu jsem se označení „Sherpa“ rozhodl překládat v obecnějším významu – tedy jako horské vůdce či nosiče bez ohledu na jejich etnický původ. V překladu jsem tak použil variantu s malým písmenem na začátku slova.

5. 1. 3. Opakování slov

Jelikož autor hodně čerpal z výpovědí ostatních lidí, vyskytuje se v textu poměrně často přímá či nepřímá řeč doplněná slovesy, která označují řečovou činnost, tzv. verba dicendi (Hirschová: 2017). V angličtině se jako takové nejhojněji a téměř výhradně používá sloveso „say“ (Knittlová 1995: 26). Opakování v textu není známkou nedostatečné stylistické a jazykové schopnosti autora, ale projevuje se zde jiná konvence, na níž je anglosaský čtenář zvyklý a působí na něj neutrálním dojmem. Pro dosažení stejného účinku je v češtině třeba uplatnit jinou konvenci a neopakovat stále jedno sloveso, ale používat jich více v závislosti na tom, jak je výpověď pronesena. V tomto směru má čeština výhodu, protože takových sloves na rozdíl od angličtiny obsahuje velké množství. Pomocí různých předpon či přípon lze vytvořit konkrétnější a specifitější slovesa vzhledem ke způsobu, jakým je výpověď vyjádřena, a díky tomu je možno u sloves dosáhnout kýženého sémantického, ale i stylistického odstínu.

*“I told them, ‘If we are still on the Balcony at 10 in the morning, how can we reach the top?’ ” Gurung **said**. (O: 65)*

*„Říkal jsem jim: ‚Jak můžeme stihnout dojít až nahoru, když je 10 hodin a my jsme pořád ještě na Balkoně? ‘“ **divil** se Gurung. (P: 16)*

*“When I got to Camp 4, Subhas was not behind me,” Hazra **said**. (O: 69)*

*„Když jsem se dostala do čtvrtého tábora, Subhas s námi nebyl,“ **vzpomíná** Hazraová. (P: 20)*

Stejná konvence se týká i ostatních slov, která se v textu opakují. Jednalo se hlavně o podstatná jména, a bylo tedy nutno hledat různá synonyma, aby se v českém textu slova opakovala co nejméně.

*Paul and Lakpa Sherpa reached the **summit** at 1:45 p.m., according to the camera later recovered from Paul’s body. There were 31 photographs taken at the **summit** over 16 minutes. (O: 66)*

*Podle záznamů z fotoaparátu, který později našli u Paula, dosáhl **vrcholu** společně s Lakpa Sherpou ve 13:45. Za šestnáct minut na **špičce světa** pořídili třicet jedna fotografií. (P: 17)*

Někdy bylo možné použít místo opakování zájmeno jako v následujícím případě:

*Back in West Bengal, vague and inaccurate news reports spread quickly on May 21: The **climbers** had reached the summit. The houses of the **climbers** filled with friends offering congratulations and customary sweets. (O: 68)*

*Během 21. května se mezitím v Západním Bengálsku rychle šířily nepodložené zvěsti: **Horolezci** jsou na vrcholu. Do **jejich** domovů začali proudit přátelé s gratulacemi a tradičními zákusky. (P: 18)*

5. 1. 4. Sémantika sloves

Podobná situace nastala také při překladu ostatních sloves. V anglickém textu autor používá slovesa s obecnějším významem, která bývají sémanticky chudší, a proto bývají ještě něčím doplněna. Tento fakt je dán také typologickými rozdíly mezi oběma jazyky, neboť angličtina má tendenci k nominálnosti, zatímco čeština k verbálnosti (Knittlová 1995: 21). Abych se vyhnul opakování a abych co nejlépe zachoval obraznost popisované skutečnosti, využil jsem při převodu do češtiny specifikace – tedy specifičtějších sloves, která nemají tak široký význam, ale v daném kontextu přesně vystihnou popisovanou skutečnost.

Rozdíl mezi obecnějším a specifičtějším slovesem se pokusím ukázat na následujícím příkladu. Výraz „cover the head with the jacket’s hood“ by bylo možno doslova přeložit jako „přikrýt hlavu kapucí od bundy“. Sémanticky chudé sloveso „cover“ jsem zde přeložil pomocí specifičtějšího slovesa „nasadit“, které v sobě zahrnuje diferenční složku způsobu realizace slovesného děje a s kapucí tvoří běžnou kolokaci.

*The ghoulish face and bone-white teeth scared them, so they **covered the head with the jacket’s hood**. (O: 59)*

*Mužova děsivá tvář a zuby bílé jako kost jim naháněly hrůzu, a tak mu **nasadili kapuci**. (P: 9)*

Některé výrazy, které se v angličtině vyjadřují analyticky, jsem mohl v češtině vyjádřit synteticky. Využil jsem tedy rysů flektivního jazyka, jakým čeština je, a pomocí předpon a přípon jsem se snažil vytvořit slovesa, která by co nejlépe odpovídala skutečnosti originálu.

*The two of them **sat** side by side **through** countless nights sewing backpacks and jackets to sell to support his quest. (O: 63)*

*U šicího stroje společně **proseděli** nespočet nocí, aby prodejem batohů a bund získali peníze na uskutečnění Nathova snu. (P: 14)*

5. 1. 5. Obraznost

Jak již bylo řečeno, měl autor k dispozici obrazový materiál, takže mohl detailně popsat situace a hlavně prostředí, ve kterém se příběh odehrává. Proto jsou jeho popisy často velmi obrazné. Při překladu jsem se snažil tuto obraznost zachovat, aby si čtenář dokázal danou skutečnost co nejživěji představit. Často se jednalo o popis děje nebo okolí, takže jsem se snažil využít bohaté zásoby sloves a přídavných jmen, kterou čeština nabízí.

*They knocked chunks of snow from the body, and the **shattered pieces skittered down the mountain.*** (O: 59)

*Ze zapadaného těla odsekali kusy sněhu, **které se rozdrolené rozeběhly dolů z kopce.*** (P: 9)

*[...] the only movement on the steep face came from the dead man's frayed jacket pockets. **They were inside out and flapping in the whipping wind.*** (O: 59)

*Roztřepené kapsy u bundy mrtvého **byly vytažené naruby a plápolaly v bičujícím větru.*** (P: 9)

5. 2. Syntaktická rovina

5. 2. 1. Syntaktická zhuštěnost

Jak již bylo zmíněno, vyznačuje se anglický text dlouhými větami, které díky nefinitním tvarům a polovětným konstrukcím vytvářejí syntakticky zhuštěné celky, a na malém prostoru se tak vyskytuje velké množství informací. Autor navíc často používá vsuvky, a pokud bych se při překladu pevně držel struktury originálu, byly by věty neúnosně dlouhé a nesrozumitelné. Musel jsem tedy často tyto celky „rozbít“ a informace přeskupit – podle syntaktických nebo sémantických možností češtiny – nebo rozdělit na kratší věty.

The thought of Ghosh somewhere up there — alone and frozen, or maybe wandering around the Himalayas lost and crying into the wind for help — haunted his wife, his brothers, his mother and all those who lived in the cramped home off Old Calcutta Road, hundreds of miles away. (O: 63)

Co když se Ghosh tam někde nahoře toulá po Himálaji, je osamělý, promrzlý na kost a v silném větru křičí o pomoc? To pomyšlení sužovalo všechny včetně jeho ženy, bratra a matky, kteří s ním žili ve stísněné domácnosti poblíž ulice Old Calcutta Road ve stovky kilometrů vzdálené Kolkatě. (P: 13)

Ke konci některých odstavců se někdy vyskytují naopak velmi krátké věty. Této struktury jsem se většinou držel, neboť zachovávala stejnou dramatickост a zdůraznění jako originál.

*They first passed a Sherpa, then another, both cold, scared and without oxygen. Then they came across climbers below the Balcony. One was a woman. One was a man in a yellow snowsuit, lying sideways across the hill, still attached to the rope. **His hands were uncovered. He appeared close to death.*** (O: 68)

*Nejdříve potkali jednoho šerpu, poté druhého. Oba šerpové byli promrzlí, vystrašení a bez zásob kyslíku. Pod Balkonem narazili na další horolezce. Byla mezi nimi i žena. Jeden z nich měl na sobě žlutou kombinézu a ležel napříč cesty, stále připevněn k fixnímu lanu. **Byl bez rukavic. Vypadalo to, že brzy zemře.*** (P: 19)

5. 2. 2. Slovosled

Angličtina se oproti češtině vyznačuje pevnějším pořádkem slov ve větě (Dušková 2012: 518). Při překladu do češtiny jsem tedy využíval relativně volného slovosledu, který čeština nabízí, abych mohl informace přeskupit. Snažil jsem se však postupovat podle českého aktuálního členění větného, abych zachoval téma na začátku věty a réma na jejím konci.

A woman and two guides were the first of 74 people to reach the summit that day, at 3:36 a.m., according to the Himalayan Database. (O: 65)

Podle údajů z Himalayan Database se ten den jako první ze čtyřiasedmdesáti lidí na vrchol podívala žena se dvěma šerpy ve 3:36 ráno. (P: 16)

5. 2. 3. Kondenzované přívlastky

Denominalizace byla potřeba také u kondenzovaných přívlastků, kterých se v textu vyskytovalo nemalé množství. Jak už bylo řečeno, má čeština na rozdíl od angličtiny tendenci k verbálnosti, a tak jsem tento problém v některých případech řešil pomocí vedlejších vět.

*Paul and Lakpa Sherpa reached the summit at 1:45 p.m., according to the camera **later recovered from Paul's body.*** (O: 66)

*Podle záznamů z fotoaparátu, **který později našli u Paula,** dosáhl vrcholu společně s Lakpa Sherpou ve 13:45.* (P: 17)

*They knew it was Nath, the tailor, because he had only one hand, the other lost in a **childhood** firecracker accident.* (O: 63)

*Poznali, že je to krejčí Nath, protože měl jen jednu ruku. O druhou přišel při nehodě s pyrotechnikou, **když byl ještě chlapec.*** (P: 13)

Musel jsem však dávat pozor, aby v textu nebylo příliš mnoho vedlejších vět vztažných, protože v takovém případě působí opakující se konstrukce rušivě. Aby se tedy neustále neopakovalo vztažné zájmeno „který“, musel jsem hledat jiná řešení. Jedním z nich bylo například použití přídavného jména dějového místo vedlejší věty.

*In the steel town of Durgapur, **100 miles northwest of Kolkata**, Nath's wife, Sabita, tried to move on. (O: 63)*

*V ocelářském městě Durgápur, **ležícím sto padesát kilometrů severozápadně od Kolkaty**, se Nathova žena Sabita pokoušela vyrovnat se smrti svého manžela. (P: 14)*

5. 2. 4. Řetězení vět a sloves

Někdy byly anglické věty řazeny jedna za druhou a vztahy mezi nimi nebyly v textu explicitně vyjádřeny nebo byly napojeny jen spojkou „and“. Při přeskupování a rozdělování vět jsem tedy často využíval postup intelektualizace (Levý: 2012), protože jsem se snažil o zlogičtění větných vztahů, aby čtenář lépe chápal souvislosti mezi jednotlivými informacemi a aby text lépe plynul.

Figuring Paul had energy to expend, he chose Hazra and escorted her to a tent. (O: 69)

*Vyhodnotil, že Paul má více energie, **takže** si vybral Hazraovou a doprovodil ji do stanu. (P: 20)*

*The procession led to the banks of the Dwarakeswar River, where the body was cremated **and** the soul set free, according to Hindu tradition. (O: 62)*

*Dav směřoval ke břehu řeky Dvárakéšvar, kde bylo tělo podle hinduistické tradice spáleno, **aby** mohla být jeho duše osvobozena. (P: 13)*

V textu se několikrát vyskytlo těsné spojení dvou sloves, která se obě vztahovala ke stejnému předmětu jako například ve větě:

*More and more, however, families and friends of those who die on Everest and the world's other highest peaks **want and expect the bodies to be brought home**. (O: 61)*

České překlady sloves však disponují jinou rekcí, a pokud bych ponechal stejnou strukturu, došlo by v češtině ke kolizi vazeb, a proto jsem od sebe slovesa oddělil:

*Čím dál častěji však rodiny a přátelé horolezců, kteří zemřou na Everestu nebo na jiných světových vrcholech, **požadují**, aby byla těla přepravena domů a **očekávají**, že se tak také stane.* (P: 12)

V dalším případě byly naopak na jedno sloveso navázány dva předměty. Sémantiku tohoto spojení se mi nepodařilo vyjádřit stejně úsporně, a tak jsem jej musel doplnit vsuvkou, aby význam zůstal stejný.

*They **cut costs and corners**, because otherwise Everest was completely out of reach.* (O: 61)

*Museli **hledat nejlevnější a nejjednodušší cesty, a to často na úkor kvality**, jinak by si výpravu na Everest zkrátka nemohli dovolit.* (P: 11)

5. 3. Kulturní rozdíly

5. 3. 1. Míry a měny

Další volba, kterou jsem musel provést, se týkala převádění měr a měn. Originální text pochází ze Spojených států, takže nadmořská výška je vždy uváděna ve stopách. Jelikož zde výška hraje poměrně důležitou roli, rozhodl jsem se stopy převádět na metry. Přeci jen se jedná o nejvyšší horu na světě, a i kdyby čtenář věděl, jaký je poměr mezi stopami a metry, musel by velmi složitě přepočítávat. Předpokládám, že cílový čtenář je zvyklý na měření hor v metrech a bude pro něj o mnoho snazší se v takových výškách orientovat. Převod na metry jsem zvolil také proto, že „hodnota obecná [...] má v celku díla významnější úlohu než hodnota zvláštní – kolorit“ (Levý 2012: 114).

Výškové údaje jsou v původním textu vhodně zaokrouhleny na stovky stop. Při převodu na metry mi však často vyšlo komplikovanější číslo. I když se na Everestu počítá každý výškový metr, rozhodl jsem se přepočtené metry zaokrouhlovat rovněž na stovky, protože pro čtenáře to tak bude pohodlnější a úplně přesný počet metrů pro něj není rozhodující. Výjimku tvořil údaj o výšce Mount Everestu, který byl navíc jako jediný v originálním textu vedle stop uveden i v metrech. V této situaci jsem tedy ponechal jen přesnou výšku 8 848 metrů nad mořem. Zde nebylo zaokrouhlení žádoucí, neboť se jedná o nejvyšší bod planety, a i čtenář zde očekává naprostou přesnost. Přesně jsem převáděl ještě v jednom případě, a to, když autor udává výšku Jižního vrcholu a uvádí, že pokud by byl považován za samostatnou horu, byl by druhým nejvyšším vrcholem naší planety. Zde tedy bylo opět namístě uvést přesnou výšku.

Stejný problém jsem řešil také při překladu názvu celého článku. V originále je nadmořská výška zaokrouhlena na celé tisíce. Po převedení 27 000 stop vychází 8 229,6 metru. Pokud bych tedy zaokrouhloval na stovky, vyšlo by mi 8 200 metrů, ale do názvu by se lépe hodilo ještě jednodušší číslo. Při zaokrouhlení na celé tisíce bych se podle mého názoru až příliš vzdálil skutečné výšce. Proto jsem se rozhodl výškové metry vůbec neuvádět a místo toho jsem použil výraz „zóna smrti“, který označuje oblast nad osmitisícovou hranicí, což sice přesně neodpovídá stejné výšce jako v názvu, ale na druhou stranu je tento název atraktivní a přitáhne čtenářovu pozornost, což je koneckonců hlavním cílem publicistického titulku. Pokud čtenář není odborníkem na horolezectví, působí na něj název do jisté míry tajemně a zároveň kompaktně a úderně.

Deliverance From 27,000 Feet (O: 59)

Vysvobození ze zóny smrti (P: 9)

Podobná situace nastala při určování vzdáleností. Autor používá jednotky, které jsou pro anglosaskou kulturu nejpřirozenější, tedy yardy a míle. Vzhledem k cílovému čtenáři jsem jednotky převedl na metry, resp. kilometry, a výsledek jsem znovu zaokrouhlil, protože se většinou nejednalo o vzdálenosti, které by bylo potřeba dodržet na metr přesně.

*When climbers emerged from their tents in the first rays of sunlight, they realized the shouting was from Paul, **about 100 yards** uphill from camp.*
(O: 69)

V tomto případě vychází 100 yardů po přepočtu na 91,44 m. Vzdálenost je zde jen přibližná, autor zřejmě také neměl přesně spočítané, jak daleko se Paul nacházel. Vzdálenost jsem tedy zaokrouhlil na 100 metrů, protože rozdíl 8,5 metru zde opravdu nehraje žádnou roli.

*Když se horolezci za prvních slunečních paprsků vyhrabali ze stanů, uvědomili si, že noční křik měl na svědomí Paul, který se nacházel **asi sto metrů** nad táborem.* (P: 20)

Pro určování větších vzdáleností používá autor míle. Tyto údaje mají ovšem znovu jen orientační charakter a často jsou již v originále vyjádřeny přibližně jako například: „hundreds of miles“, „100 miles“, „miles-long procession“, „more than two vertical lines“. Ke každému údaji jsem vzhledem k jeho funkci v textu a výslednému převedení na kilometry přistupoval odlišným způsobem.

V prvním případě jsem zvolil řešení „stovky kilometrů“. Z originálu totiž nelze poznat přesnou vzdálenost a stovky mil by v přepočtu mohly znamenat i přes tisíc kilometrů, takže jsem potřeboval zjistit skutečnou vzdálenost. Z mapy se mi podařilo vyčíst, že distance mezi Kolkatou a Mount

Everestem, kterou autor tímto označením popisuje, činí přes 600 kilometrů. Proto jsem i v českém znění mohl ponechat „stovky“.

*It might seem a strange hobby in Kolkata, **hundreds of miles** from the Himalayan foothills, but West Bengal is a surprising hive of mountaineering.*
(O: 72)

***Stovky kilometrů** od předhůří Himálaje se to může zdát jako zvláštní koníček, ale Západní Bengálsko je překvapivou horolezeckou líhni.* (P: 23)

Druhý případ byl poněkud komplikovanější, neboť 100 mil vychází po přepočtu na 161 kilometrů. Ať už měl autor na mysli vzdušnou vzdálenost nebo vzdálenost po silnici, je zřejmé, že si ji pro účel textu přizpůsobil na rovných 100 mil. U takto velkých vzdáleností se navíc častěji používá právě vzdušná vzdálenost, která činí 150 kilometrů. Vzdálenost obou měst je v tomto případě znovu jen orientační, a pokud by byla uvedená na jednotky kilometrů, působilo by to v textu jen rušivě. Pokud bych zde zaokrouhloval na stovky kilometrů, příliš bych se vzdálil skutečné vzdálenosti, takže jsem zvolil 150 kilometrů.

*In the steel town of Durgapur, **100 miles** northwest of Kolkata, Nath's wife, Sabita, tried to move on.* (O: 63)

*V ocelářském městě Durgápur, ležícím **sto padesát kilometrů** severozápadně od Kolkaty se Nathova žena Sabita pokoušela vyrovnat se smrti svého manžela.*
(P: 14)

U přídavného jména „miles-long“ už přesná vzdálenost nehraje vůbec žádnou roli. Autor tím hlavně zdůrazňuje, že se jednalo o velmi dlouhý průvod a ani v originále nelze přesně určit jeho přesnou délku. V češtině sice lze použít přídavné jméno „mílový“, ale to se používá téměř výhradně v kolokaci „mílové kroky“. Proto jsem se znovu rozhodl převést míle na kilometry a použil jsem přídavné jméno „několikakilometrový“.

*A few days later, thousands crowded Bankura's rough and narrow streets for a **miles-long** procession of Paul's body, which was carried on the open bed of Paul's small truck.* (O: 62)

*O několik dní později se v úzkých křivolakých uličkách Bánkury shromáždily tisíce lidí, které zformovaly **několikakilometrové** procesí. Paulovo tělo leželo na otevřené korbě jeho dodávky.* (P: 13)

U posledního výskytu mil ve výrazu „more than two vertical miles“ jsem nevěděl, jak velkou vzdálenost autor popisuje. Jedná se totiž o celkem široké rozpětí, který může označovat rozmezí 2 až 2,5 mil, což v přepočtu znamená 3,2 až 4 kilometry. Autor tímto výrazem popisuje vzdálenost

mezi základním tábořem a vrcholem Everestu. Pro zjištění celkové délky jsem tedy odečetl výšku základního tábořa ve stopách od celkové výšky Everestu a výsledný údaj jsem poté převedl na míle, abych přesně věděl, jakou vzdálenost autor popisuje, a mohl tento údaj vyjádřit českými slovy. Po převedení jsem dostal 2,18 míle, což odpovídá 3,5 kilometru. Tento výsledek jsem již nezaokrouhloval a vzdálenost jsem zachoval poměrně přesně.

*They establish the course up **more than two vertical miles** that hundreds of others will follow. (O: 70)*

*Ti vytyčí **tři a půl výškového kilometru** trasy, kterou budou následovat stovky dalších. (P: 21)*

Na jiném místě autor pro představu přibližuje, kolik taková expedice na Mount Everest stojí. Přirozeně tedy množství peněz uvádí v amerických dolarech. Ke konci překládaného úseku však píše o příspěvcích, které horolezci dostali od bengálské vlády, a obnos uvádí v rupiích a následně přepočten v dolarech. Musel jsem se tedy rozhodnout, zda měnu převádět, či nikoliv a vybíral jsem mezi třemi možnostmi. První možnost by znamenala ponechání měn stejným způsobem jako v originále, tedy částky v dolarech nepřevádět a u údajů v rupiích ponechat přepočet na dolary, aby měl čtenář srovnání. Tento způsob mi však nepřišel zcela vhodný, neboť by ve výsledném textu byla cizí měna převáděna na jinou cizí měnu (rupie na dolary). Proto se tedy nabízela možnost ponechat v překladu jak dolary, tak rupie a u každého údaje uvést i přibližný přepočet na české koruny. V takovém případě by se však v textu vyskytovaly tři různé měny, a to by podle mého názoru bránilo přehlednosti. Jako nejlepší metodu jsem vyhodnotil používat v textu pouze jednu měnu (dolary) a u částek uváděných původně v rupiích jsem se pro přesnost snažil naznačit, že peníze nedostali přímo v dolarech.

*In the case of Ghosh, Paul, Nath and Hazra, it granted each **500,000 rupees, or about \$7,500**, toward their quest to climb Everest. (O: 72)*

*V případě Ghoshe, Paula, Natha a Hazraové obdržel každý z nich **v přepočtu 7 500 dolarů**, aby mohli uskutečnit svůj cíl a pokořit Everest. (P: 23)*

Absolutní hodnoty totiž v článku nehrají nejdůležitější roli. Autor spíše srovnává finanční prostředky a náklady bohatých západních cestovatelů s chudými obyvateli jiných zemí, kteří se také pokoušejí zdolat Everest. Větší roli zde tedy hraje hodnota relativní a poměr mezi jednotlivými částkami než jejich přesný přepočet na české koruny. Při tomto kroku jsem vycházel z předpokladu, že průměrný čtenář přibližně ví, jaký je kurz dolaru a dokáže si tedy alespoň zhruba

představit odpovídající částku v korunách. Navíc si myslím, že používání dolarů je dnes v české publicistice běžné a čtenáře to nijak nepřekvapí.

Rozdílný způsob zapisování se týkal také času. V angličtině se používá dvanáctihodinový systém a aby se rozlišilo ráno od večera, jsou za číselným údajem zkratky, které označují čas před polednem (a.m.) a čas po poledni (p.m.). V našem prostředí je podle mé zkušenosti častější používat čtyřiašedesetihodinový systém zápisu času. Rozhodl jsem se tedy pro něj, protože pro cílového čtenáře bude tato forma nejpřirozenější.

*The last photograph of Ghosh taken with his camera appeared to be at the South Summit at **1:57 p.m.** (O: 67)*

*Poslední snímek, na kterém je Ghosh, byl pořízen zřejmě na Jižním vrcholu ve **13:57.** (P: 17)*

Přesto jsem v některých případech pro jistotu zdůraznil, že se jedná o ráno nebo večer.

*Pollard and his guide were the first to summit on the morning of May 22, at **2:40 a.m.** (O: 68)*

*Pollard byl ve **2:40 ráno** se svým šerpou první, kdo 22. května stanul na vrcholu. (P: 19)*

Dalším specifickým znakem originálního textu bylo udávání počtu v tuctech. Zde se znovu jedná o konvenci, neboť v angličtině se přibližné počty často vyjadřují právě v tuctech. V českých textech je naopak přirozenější počítat po desítkách, a proto jsem tomu svůj překlad přizpůsobil.

*On their way to the summit over the next two nights, the **last two dozen** of the year's climbers had come upon Ghosh's rigid corpse on a steep section of rock and ice. (O: 60)*

*Zbývaly dva dny, během nichž kolem Ghoshova ztuhlého těla po strmém svahu plném ledu a kamení přešly **poslední dvě desítky** horolezců, které se ten rok pokusily o výstup. (P: 10)*

5. 3. 2. Geografické názvy

Další problém nastal při překladu toponym a vlastních jmen. V textu se objevují především názvy indických měst a řek. V originále se vyskytují anglické podoby, které byly transkribovány z původních indických jazyků a písem. Do češtiny se však indická jména přepisují podle jiných pravidel, a výsledná podoba se často výrazně liší. Stál jsem tedy před rozhodnutím, jestli indická toponyma transkribovat (a popřípadě jak), anebo ponechat jejich anglickou verzi. Po konzultaci s indologem PhDr. Zdeňkem Štíplem, Ph.D. z Ústavu jižní a centrální Asie Filozofické fakulty

Univerzity Karlovy jsem se rozhodl pro transkripci do českého jazyka, neboť čeština nabízí větší množství hlásek a vokálů (především dlouhých), díky kterým český přepis na rozdíl od anglického mnohem lépe odpovídá indické výslovnosti. Protože indická písma neovládám, s přepisem některých jmen mi PhDr. Zdeněk Štipl, Ph.D. pomohl, a jsou tedy transkribována podle pravidel českého popularizačního přepisu. Český přepis města „Kolkata“ ve výsledku zůstal ve stejné podobě, ačkoliv jsem nejdříve našel podobu „Kalkata“. Na radu PhDr. Zdeňka Štipla, Ph.D. však používám výše zmíněnou verzi, neboť ta lépe odpovídá bengálské výslovnosti.

*The procession led to the banks of the **Dwarakeswar River**, where the body was cremated and the soul set free, according to Hindu tradition. (O: 62)*

*Dav směřoval ke břehu **řeky Dvárakéšvar**, kde bylo tělo podle hinduistické tradice spáleno, aby mohla být jeho duše osvobozena. (P: 13)*

*Kolkata lies on the improbably flat and vast plain of the **Hooghly River**, a slow and wide offshoot of the **Ganges** in eastern India. (O: 63)*

*Ta se nachází na nezvykle ploché a rozlehlé planině u **řeky Huglí**, širokého, klidného ramene **řeky Gangy** ve východní Indii. (P: 13)*

5. 3. 3. Vlastní jména

U vlastních jmen byla situace poněkud obtížnější. Transkripce je i zde možná, ovšem v takovém případě nepanuje úplná shoda, zda by se vlastní jména měla či neměla transkribovat. Hlavním důvodem je fakt, že mnoho indických osobností na veřejnosti vystupuje pod svým anglickým jménem a pokud by se v českém textu použilo vlastní jméno přepsané do české podoby, nebylo by možné danou osobu nijak vyhledat. Proto tedy jména horolezců a dalších osob ponechávám ve stejné podobě, v jaké se vyskytují v originále. S vlastními jmény souvisí otázka přechylování, neboť se v textu píše také o ženách. Vzhledem k tomu, že u přechýlených jmen lze v českém textu snadno rozpoznat pád a lépe se s nimi pracuje při tvorbě vět, rozhodl jsem se ženská jména přechylovat. Dalším důvodem pro přechýlení byl fakt, že se jedná o indická, a tedy českému čtenáři poměrně neznámá jména, a bylo ještě důležitější v češtině odlišit, jestli se jedná o muže, nebo o ženu, což při nepřechylování lze přinejmenším obtížněji.

*For months, he requested meetings with officials, slowly climbing the government's chain of command, until he and Chandana met with **Mamata Banerjee**, the chief minister of West Bengal. (O: 73)*

Měsíce žádal o schůzky s úřady a pomalu šplhal vládním řetězcem, až se mu s jeho ženou podařilo setkat se s hlavní ministryní Západního Bengálska Mamatou Banerjeeovou. (P: 24)

5. 3. 4. Části Mount Everestu

Jeden z problémů spočíval také v tom, jak přeložit části Mount Everestu, které autor používá jako orientační body při popisování trasy. U některých názvů se mi podařilo dohledat české varianty, které vznikly doslovným překladem jako například „Balkon“. U částí hor, jejichž názvy se obvykle skládají z obecných jmen, která jsou dále specifikována pomocí světových stran, jsem se musel rozhodnout, jestli je psát s malými, nebo velkými písmeny. Takové výrazy jsem tedy překládal s malým počátečním písmenem, viz „jihovýchodní hřeben“. Výjimku tvořil „Jižní vrchol“, neboť zde se nejedná jen o obecné označení pomocí světových stran, ale je tak přímo označován konkrétní vrchol, který by navíc mohl být druhým nejvyšším bodem naší planety.

*The landing is known as the **Balcony**, and from there it is two hours or more along the exposed, knife-edged **Southeast Ridge** to the **South Summit** [...]*
(O: 65)

*Plošině se říká **Balkon** a odtud je to na **Jižní vrchol** nejméně dvě hodiny cesty po nechráněném **jihovýchodním hřebenu** s hranami ostrými jako břitva.*
(P: 15)

U stěny, která je v angličtině označována jako „Triangular Face“, se mi žádný zavedený překlad dohledat nepodařilo. Aby tedy bylo zřejmé, o kterou část hory se jedná, ponechal jsem v překladu originální název v angličtině a snažil jsem se ho do věty zakomponovat tak, aby čtenář pochopil, že se jedná o strmou horskou stěnu, a podle anglického názvu si ji mohl případně dohledat.

*Ghosh was last seen higher on the mountain, clipped to a rope on a **steep section called the Triangular Face**, just below the perch called the Balcony.*
(O: 45)

*Ghoshe naposledy viděli ještě výš připnutého k lanu na **strmé stěně zvané „Triangular Face“**, těsně pod výstupkem označovaným jako Balkon. (P: 22)*

5. 3. 5. Presupozice

Dalším problémem bylo anglické přirovnání „hydrant-yellow summit suit“, které úzce souvisí s presupozicemi. V Americe se totiž pro označení hydrantů používají různé barvy a některé jsou právě žluté. V českém prostředí se žluté hydranty nevyskytují, a tak jsem barvu kombinézy nemohl přirovnávat k hydrantu, protože jsem vycházel z předpokladu, že český čtenář tuto americkou kulturní specifičnost nezná, a tak by ho takové přirovnání nejspíš zmátlo. Navíc si myslím,

že českému čtenáři se ve spojení s hydrantem vybaví červená barva, protože ta je v našem prostředí asi nejčastější. Hlavním záměrem autora bylo naznačit, že původně nová kombinéza za rok výrazně vybledla, proto jsem její barvu opsal pomocí antonyma ke slovu „bledě“, čímž se mi podle mého názoru podařilo zachovat kontrast mezi stavem před a po.

*His **hydrant-yellow** summit suit had dulled to the hue of a fallen leaf.* (O: 59)

*Dříve **sytě žlutá** kombinéza vybledla do odstínu spadaného listí.* (P: 9)

Když autor poprvé zmiňuje lékaře Paula Pottingera, uvádí také místo, odkud pochází, tedy americké město Seattle. Každý americký čtenář ví, že Seattle se nachází ve Spojených státech. Pro českého čtenáře by však tato skutečnost nemusela být zřejmá, a tak jsem se rozhodl pro explikaci (Knittlová 1995: 21) a do překladu jsem dodal přídatné jméno „americký“.

*Paul Pottinger, **a Seattle doctor**, reached the summit at 7:48 that morning.*
(O: 66)

*Paul Pottinger, **lékař z amerického Seattlu**, dosáhl vrcholu v 7:48 ráno.*
(P: 16)

5. 4. Další problémy

5. 4. 1. Intertextovost

Při překladu jsem narazil také na intertextovost, a to, když autor v textu zmiňuje knihu Jona Krakauera *Into Thin Air*. Kniha byla přeložena do češtiny, a tak jsem mohl použít její oficiální překlad, který zní *Peklo blízko nebe*. Pro úplnost jsem se však rozhodl ponechat jak název originálu, tak název českého překladu. Tuto volbu jsem provedl ze dvou důvodů. Prvním z nich byl ten, že se jedná o poměrně známou knihu a i čtenář, který není vášnivým horolezcem, ale zajímá se o sport, se o této knize mohl doslechnout pod jejím originálním názvem. Druhým důvodem byl fakt, že český překlad názvu je vcelku volný, a tímto způsobem si knihu mohou dohledat jak zájemci o český překlad, tak zájemci o originál.

*Other bodies remaining on Everest include those of George Mallory, dating to his fatal attempt in 1924, and the guide Scott Fischer, part of the 1996 disaster depicted in “**Into Thin Air**.”* (O: 61)

*Na Everestu zůstává kromě dalších i tělo George Malloryho, připomínající jeho neúspěšný pokus z roku 1924, a také tělo horského vůdce Scotta Fischera, který byl součástí tragické výpravy v roce 1996, popsané v knize **Peklo blízko nebe** (**Into Thin Air**).* (P: 11)

5. 4. 2. Psaní číslovek

V textu se vyskytuje poměrně velké množství číselných údajů. V originále jsou téměř všechny zapsané pomocí číslovek. Při překládání bylo třeba se rozhodnout, zda číselné údaje zapisovat slovně, nebo pomocí číslovek. Tyto údaje jsou v textu použity za různými účely, proto jsem k nim přistupoval různými způsoby. Asi nejčastější typ údajů, na který v textu narazíme, se týká udávání nadmořské výšky. Jelikož se pohybujeme na nejvyšší hoře planety, jsou údaje celkem vysoké a kdybych je chtěl vypisovat slovy, bylo by to příliš dlouhé a nepřehledné. Stejný způsob, tedy zapisování číslovkou, jsem zvolil při uvádění roků nebo u údajů, které byly vyloženy statistického charakteru, protože ty se často vyskytují v nějakém porovnání, a pro čtenáře je tak přehlednější, pokud jsou zapsány pomocí číslovky. Z důvodu lepší přehlednosti jsem číslovkou psal i peněžní údaje.

*About **5,000** people have reached the 29,029-foot (8,848-meter) summit of Everest at least once since Tenzing Norgay and Edmund Hillary first did it in 1953. Nearly **300** people have died on the mountain in that period, according to the Himalayan Database, which tracks such things. (O: 61)*

*Od roku 1953, kdy na vrchol Mount Everestu poprvé vystoupili Tenzing Norgay a Edmund Hillary, zdolalo 8 848 metrů vysokou horu alespoň jednou na **5 000** lidí. Podle databáze Himalayan Database, která takové údaje shromažďuje, jich za stejné období přišlo o život téměř **300**. (P: 11)*

Pro zapisování věku autor v textu využívá způsob, při kterém věk píše číslicí za jméno dané osoby. V českém textu by mi takový způsob přišel rušivý, a proto jsem se rozhodl věk psát slovy, nejčastěji pomocí přídavného jména ve funkci shodného přívlastku, což lépe odpovídá konvencím českého publicistického stylu.

***Paresh Nath, 58**, was a one-handed tailor who barely scraped by with his wife and young son. (O: 61)*

***Osmapadesátiletý Paresh Nath** byl jednoruký krejčí, který se se svou ženou a malým synem jen stěží protloukal. (P: 11)*

Při uvádění data jsem stejně jako autor psal slovy jen měsíc, den a rok jsem zapisoval pomocí číslovek. Pouze jsem upravil formát, neboť v angličtině se na prvním místě píše měsíc a poté den a rok. V češtině je pořadí dnu a měsíce opačné.

*The man's name was Goutam Ghosh, and the last time anyone saw him alive was on the evening of **May 21, 2016**, [...] (O: 59)*

Horolezec se jmenoval Goutam Ghosh a živý byl naposledy spatřen večer 21. května 2016. (P: 9)

Menší či jednoduché číselné údaje jsem většinou rozepisoval slovy jako například ve větě:

There were 31 photographs taken at the summit over 16 minutes. (O: 66)

Za šestnáct minut na špičce světa pořídili třicet jedna fotografií. (P: 17)

5. 4. 3. Úřady a asociace

Dále jsem musel vyřešit, jak překládat názvy úřadů a asociací, které se v textu vyskytují. Bylo třeba nejdříve zjistit, čím se dané úřady či organizace zabývají a zda neexistuje nějaký oficiální překlad, který by se v češtině používal. Jelikož se však jedná o velmi vzdálené země, jejichž organizace nejsou pro českého čtenáře tak známé či důležité, žádné oficiální překlady se mi dohledat nepodařilo.

Jako první příklad uvádím „Himalayan Database“, což je databáze shromažďující různé statistiky o expedicích, které se vydají na Everest. V tomto případě jsem zvolil ponechání názvu databáze v originále, neboť se jedná o oficiální název, a pokud by si v databázi čtenář chtěl nějaké informace vyhledat, musí znát jeho přesnou podobu. Pro jistotu jsem ještě pomocí vnitřní vysvětlivky ve formě těsného přístavku upřesnil, že se jedná o databázi.

Nearly 300 people have died on the mountain in that period, according to the Himalayan Database, which tracks such things. (O: 61)

Podle databáze Himalayan Database, která takové údaje shromažďuje, jich za stejné období přišlo o život téměř 300. (P: 11)

Při překladu úřadu, jehož název v originále zní „Department of Tourism“, jsem rovněž žádný český zavedený překlad nenašel. Anglické slovo „Department“ totiž může znamenat jak „ministerstvo“, tak „oddělení“. Vyhledal jsem si tedy strukturu nepálské vlády a zjistil jsem, že „Department of Tourism“ je oddělení, které spadá pod ministerstvo, jehož oficiální název zní „Ministry of Culture, Tourism and Civil Aviation“. Překlady tohoto ministerstva se v českých textech poněkud různí a žádný oficiální překlad zřejmě neexistuje. Rozhodl jsem se tedy pro generalizaci a „Department of Tourism“ jsem nahradil hyperonymem. Použil jsem název celého ministerstva a znovu jsem neopakoval, že to bylo oddělení cestovního ruchu, které žádost zamítlo. Zároveň jsem zvolil variantu s malým počátečním písmenem, protože se nejedná o oficiální název úřadu, nýbrž o popis činnosti, kterou se ministerstvo zabývá.

*She has petitioned for a summit certificate from **Nepal's Department of Tourism**, the arbiter of such matters, without success. (O: 67)*

*Žádala o oficiální uznání výstupu, ale **nepálské ministerstvo kultury, cestovního ruchu a civilního letectví**, které o platných výstupech rozhoduje, její žádost zamítlo. (P: 18)*

U horolezecké organizace „West Bengal Mountaineering and Adventure Sports Foundation“ jsem zvolil podobný postup jako u databáze Himalayan Database a ponechal ji v překladu ve stejném znění jako v originále, neboť se jedná o oficiální název a je třeba ho zachovat, kdyby si čtenář o této organizaci chtěl dohledat nějaké doplňující informace. Zvláštní popis činnosti organizace zde nebyl potřeba, protože tyto informace se čtenář dozvídá již v originálním textu, pouze jsem upřesnil, že se jedná o nadaci.

*The state government heavily promotes the activity through the **West Bengal Mountaineering and Adventure Sports Foundation**, where a 60-foot climbing wall rises outside its offices. (O: 72)*

*Vláda horolezecké aktivity intenzivně podporuje skrze **nadaci West Bengal Mountaineering and Adventure Sports Foundation**, před jejíž budovou se tyčí osmnáctimetrová lezecká stěna. (P: 23)*

5. 4. 4. Everesters, ledopádoví doktoři

Jazykovým „oříškem“ byl překlad výrazu „Everesters“, jímž se v Indii označují horolezci, kteří úspěšně zdolali Mount Everest. Pokoušel jsem se tedy vymyslet podobný jednoslovný a úderný výraz, který by obsahoval stejnou sémantiku, ale buď mne napadaly nepřirozeně znějící odvozeniny, nebo měly nežádoucí konotace jako například označení „Everest'an“. Tato forma se však příliš podobá slovu „Marťan“, což mi v tomto kontextu nepřišlo vhodné. Nezbyla mi tedy jiná možnost než výraz rozepsat dvěma slovy, která podle mého názoru vystihují důvod, proč jsou horolezci v Indii uctíváni.

*“**Everesters**,” they are called. (O: 64)*

*Říká se jim „**přemožitelé Everestu**“ . (P: 15)*

Dalším problematickým slovním spojením byli tzv. „icefall doctors“, což jsou šerpové, kteří se jako první pouští na ledopád Khumbu, aby zajistili cestu pro ostatní horolezce. Doslovný překlad „ledopádoví doktoři“ by podle mě neodpovídal originálu, protože pod slovem „doktor“ si čtenář spíše představí praktického lékaře. Vzhledem k tomu, že se takový překlad nejspíše nepoužívá a již v originále byl uveden v uvozovkách, rozhodl jsem se pro označení „inženýr“. Šerpové totiž musí

vymyslet a naplánovat trasu, kterou poté zabezpečují lany a žebříky, po nichž ostatní přecházejí hluboké trhliny. Jejich práce musí být naprosto precizní, aby měli další lezci bezpečnou cestu. Proto si myslím, že činnost šerpů lépe vystihují „ledopádoví inženýři“.

First, the “icefall doctors” set ropes, ladders and makeshift bridges through the notoriously dangerous, ever-shifting Khumbu Icefall immediately above Base Camp. (O: 70)

Nejprve tzv. „ledopádoví inženýři“ uchyťí lana a rozmístí žebříky a prozatímní mosty na nechvalně známý nebezpečný ledopád Khumbu, který se nachází přímo nad základním táborem a neustále se pohybuje. (P: 21)

6. PŘEKLADATELSKÉ POSUNY

V této části se věnuji některým dalším překladatelským posunům, které zatím nebyly zmíněny. Cílem této kapitoly není popsat všechny posuny, k nimž v překladu došlo, ale zaměřím se na ty nejčastější a nejvýraznější.

6. 1. Modulace

Poměrně často jsem při překladu využíval modulaci (Vinay a Darbelnet in Knittlová 1995: 9). Ta spočívá ve „změn[ě] hlediska“ (tamtéž), to znamená, že jsem se na originál podíval „z druhé strany“ a snažil jsem se vyjádřit stejnou skutečnost, ale jinými slovy. Ve většině případů jsem modulaci zvolil proto, že byl výraz stylisticky vhodnější, a přitom jsem překlad o nic neochudil. Následující řešení podle mého názoru vystihuje možnou neochotu ostatních horolezců lépe, než například doslovnější překlad „můžou být neochotni“.

*Even if they have all their faculties, they have paid tens of thousands of dollars, perhaps devoted many years of their lives, to this one day, **and might be reluctant** to abort it all for a faceless stranger whose needs cannot be assessed easily and who, most likely, speaks a different language. (O: 68)*

*Často jsou naprosto vyčerpaní, a to jak fyzicky, tak psychicky. I kdyby záchrany byli schopni, zaplatili desítky tisíc dolarů nebo tomuto dni dokonce obětovali několik let svého života a **nemusí být ochotni** svou šanci zahodit kvůli někomu, koho ani neznají, nevědí, co vlastně potřebuje, a kdo navíc pravděpodobně nemluví jejich jazykem. (P: 19)*

V dalším příkladu je důležité, že sezona trvá poměrně krátce. Podle mého názoru je v české konstrukci délka sezony lépe zdůrazněna následujícím způsobem, než kdybych zvýrazněnou část přeložil ze stejného pohledu jako „trvá jen pár týdnů“.

*It usually **lasts only a few weeks**, squeezed between the route opening in early May and the projected start of the monsoon at the end of the month. (O: 71)*

*Obvykle **netrvá déle než pár týdnů** a je ohraničena uchycením lan na začátku května a předpovídaným příchodem monzunu ke konci měsíce. (P: 22)*

6. 2. Explicitace

K explicitaci (Knittlová 1995) jsem přistupoval většinou ze stylistických a kolokačních důvodů. V následujícím příkladu se v originále doslova píše, že „jeho ruce byly nepřikryté“. Snažil jsem se tedy tento stav vyjádřit tak, aby to znělo přirozeně. Z kontextu vyplývá, že na rukou neměl rukavice, které jinak v takovém mrazu horolezci musí mít neustále nasazeny, a tak jsem je zakomponoval do českého překladu.

His hands were uncovered. (O: 68)

Byl bez rukavic. (P: 19)

V dalším případě jsem zvolil konkrétnější vyjádření a větu „She began to cry“ jsem přeložil jako „Po tváři jí začaly stékat slzy“. Toto řešení se mi zdálo jak stylisticky vhodnější, tak zároveň obraznější než například „Začala plakat“.

*She **began to cry.*** (O: 70)

Po tváři jí začaly stékat slzy. (P: 21)

Pro explicitaci jsem se rozhodl také při překladu následující věty. Podstatná jména “lungs” a “bloodstream” jsem zde převedl na podstatná jména dějová a použil jsem konkrétní procesy, které má autor na mysli, i když to není explicitně vyjádřeno. Použití podstatných jmen dějových mi v tomto případě přišlo přirozenější, protože kyslík potřebuje tělo k „dýchání“ a „okysličování krve“.

*As altitude increases, atmospheric pressure decreases, and with the thin air comes less oxygen for the **lungs** and the **bloodstream.*** (O: 67)

*Se vzrůstající nadmořskou výškou klesá atmosférický tlak a řidší vzduch obsahuje méně kyslíku potřebného k **dýchání** a **okysličování krve.*** (P: 18)

6. 3. Divergence

Při překladu anglického slova „axe“, kterým autor ve svém článku popisuje nástroje používané horolezci při lezení jsem se rozhodl pro divergenci (Malone in Knittlová 1995: 10) a přeložil jej jako „cepín“. Tyto nástroje jsou sice sekýrám podobné, ale přeci jen se od klasických sekýr poněkud liší. V angličtině se pro oba termíny používá stejný výraz, ale v češtině existuje specifické pojmenování, které se používá právě v horolezeckém kontextu (Boštíková: 2004).

*They swung **axes** at the body's edges, trying to pry it from its icy tomb.* (O: 59)

*Pomocí **cepínů** se jej snažili vyprostit z jeho ledové hrobky.* (P: 9)

6. 4. Substitute

Dále jsem při své práci využíval substitute, tedy „nahrazení jednoho jazykového prostředku jiným, ekvivalentním“ (Vinay a Darbelnet in Knittlová 1995: 9) V následujícím příkladu bylo třeba popsat velkou intenzitu dané činnosti. Snažil jsem se ji vyjádřit idiomaticky, a proto jsem výraz „We tried very hard“ nahradil vyjádřením „Dělali jsme, co jsme mohli“.

We tried very hard to rescue him from there. (O: 70)

Dělali jsme, co jsme mohli, abychom ho odtamtud zachránili. (P: 20)

Jiným způsobem jsem překládal výraz „must have left him“, v němž „[m]ust jako prostředek modality jistotní vyjadřuje vysokou míru pravděpodobnosti děje“ (Dušková 2012: 195). Český doslovný překlad „museli ho tam nechat“ se mi zdál příliš ambivalentní, protože vyjadřuje spíše nutnost daného děje, tedy modalitu dispoziční (Dušková 2012: 193). Mluvčí zde ale vyjadřuje svoje přesvědčení, proto bylo důležité jeho pohled zachovat.

*That's why the others **must have** left him. (O: 68)*

Jsem přesvědčený, že proto ho tam ostatní nechali. (P: 19)

6. 5. Vynechání

K vynechání (Vázquez-Ayora in Knittlová 1995: 9) jsem se snažil přistupovat jen ve výjimečných případech, abych text zbytečně neochuzoval. V následujícím příkladu se mi podle mého názoru podařilo zachovat sémantiku vyjádření, přestože jsem vynechal přídavné jméno „vague“. Místo neutrálních „zpráv“ jsem použil podstatné jméno „zvěsti“, které samo o sobě vyjadřuje vágnost či neurčitost.

*Back in West Bengal, **vague and inaccurate news reports** spread quickly on May 21: The climbers had reached the summit. The houses of the climbers filled with friends offering congratulations and customary sweets. (O: 68)*

*Během 21. května se mezitím v Západním Bengálsku rychle šířily **nepodložené zvěsti**: Horolezci jsou na vrcholu. Do jejich domovů začali proudit přátelé s gratulacemi a tradičními zákusky. (P: 18)*

6. 6. Konkretizace

Konkretizaci (Knittlová 1995: 28) jsem zvolil pro překlad anglického výrazu „walls of their homes“. Rozhodl jsem se pro konkrétnější vyjádření, které podle mého názoru ještě lépe vyjadřuje, že měli fotografie úplně všude. Tento posun jsem si mohl dovolit, protože autor později skutečně píše, že fotografie Everestu skutečně zdobila zeď Nathovy ložnice.

*As motivation, they surrounded themselves with photographs of the mountain, from their Facebook pages to the walls of their **homes**. (O: 60)*

*Jako motivaci měli všude vyvěšené fotografie Everestu, od svých stránek na Facebooku až po stěny v **ložnici**. (P: 11)*

6. 7. Kompenzace

Pokud jsem měl pocit, že se mi nepodařilo plně vyjádřit výraz originálu a že jsem překlad o něco ochudil, přistoupil jsem také ke kompenzaci (Levý: 2012). Při překladu anglického slovesa „munch“ jsem nepřišel na přesný ekvivalent, který by v češtině obsahoval stejnou sémantiku a zároveň disponoval vhodným stylistickým zařazením. Český ekvivalent „chroupat“ se sice tomu anglickému blíží, ale nehodí se právě stylisticky. Zvolil jsem tedy sémanticky chudší ekvivalent „přikusovat“, který však neobsahuje zvukovou složku. Proto jsem v češtině doplnil přídavné jméno „křupavé“, které v kombinaci s podstatným jménem „krekry“ navozuje také zvuk, který při konzumaci vzniká.

*They sipped tea and **munched** crackers.* (O: 64)

*Usrkávali čaj a **přikusovali** k němu **křupavé** **krekry**.* (P: 14)

7. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo převést anglický text do češtiny. V komentáři jsem poté popsal problémy, které se při překladu vyskytly, a způsob, jakým jsem tyto problémy řešil. Součástí bylo také uvést překladatelské postupy a posuny, ke kterým při překladu došlo. V celém překladu jsem se snažil zachovat funkce originálního textu a přizpůsobit jej českému čtenáři, aby pro něj byl srozumitelný.

Asi největším problémem byla syntaktická zhuštěnost výchozího textu, což znamenalo, že věty obsahovaly velké množství informací a převést všechny tyto informace do češtiny bylo někdy náročné. Kromě jazykových a stylistických obtíží se v textu vyskytlo velké množství dalších problémů, které prostupovaly celým textem, a musel jsem se rozhodnout, jakým způsobem k nim přistupovat. Jednalo se například o převod kulturních reálií s ohledem na presupozice cílového čtenáře. Komentář k překladu mi v mnoha případech pomohl v rozhodování, jakým způsobem problémy řešit. Díky němu jsem si také lépe uvědomil, proč jsem v tomto konkrétním překladu volil taková řešení.

BIBLIOGRAFIE

Primární literatura

BRANCH, John. 2017. *Deliverance From 27,000 Feet* [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2017/12/18/sports/everest-deaths.html>

Sekundární literatura

BERÁNEK, Tomáš. 2010. *Každý šerpa není Šerpa* [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://lideazeme.reflex.cz/clanek/kazdy-serpa-neni-serpa>

BOŠTÍKOVÁ, Soňa. 2004. *Vysokohorská turistika*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0669-2.

CRAIG, George. 2004. *EVEREST: Padesát let historie o zdolání vrcholu světa*. Praha: OTTOVO NAKLADATELSTVÍ. ISBN 80-7181-948-4.

DUŠKOVÁ, Libuše. 2012. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 4. vydání. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-2211-0.

Encyclopædia Britannica. 2019. *Mount Everest* [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Mount-Everest#ref234720>

HILL, Pete a Stuart JOHNSTON. 2003. *Manuál horolezce a horského vůdce: Dovednosti v horách: techniky, znalosti, zkušenosti, praxe, vybavení*. Praha: Ivo Železný. ISBN 80-237-3783-X.

HIRSCHOVÁ, Milada. 2017. *VERBUM DICENDI* [online]. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/VERBUM%20DICENDI>

HOUŽVIČKOVÁ, Milena a Jana HOFFMANNOVÁ. 2012. *Čeština pro překladatele: základy teorie, interpretace textů, praktická cvičení*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. ISBN 978-80-7308-405-9. Dostupné také z: https://utrl.ff.cuni.cz/UTRLFF-58-version1-cestina_pro_prekladatele.pdf

KNITTLOVÁ, Dagmar. 1995. *Teorie překladu*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci. ISBN 80-7067-459-8.

LEVÝ, Jiří. 2012. *Umění překladu*. Čtvrté upravené vydání. Praha: Miroslav Pošta – Apostrof. ISBN 978-80-87561-15-7.

MOSES, Robert. 2018. *X's & Mo with Robert Moses, 3: Deliverance From 27,000 Feet reporter John Branch* [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://player.fm/series/xs-mo-with-robert-moses/3-deliverance-from-27000-feet-reporter-john-branch>

NORD, Christiane. 2005. *Text analysis in translation: theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Second edition. Amsterdam: Rodopi. Amsterdamer Publikationen zur Sprache und Literatur. ISBN 90-5183-311-3.

POPOVIČ, Anton. 1975. *Teória prekladu: Aspekty textu a literárnej metakomunikácie*. Druhé prepracované a rozšírené vydanie. Bratislava: Tatran.

ROTMAN, Ivan. *Akutní horská nemoc – léčení a prevence* [online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://odbornost.avenier.cz/cz/akutni-horska-nemoc-leceni-a-prevence#>

TÄNDZIN, Taši. 2004. *Tändzin a Šerpové Everestu: osudy několika generací šerpských lezců*. Praha: Euromedia Group – Ikar. ISBN 80-249-0426-8.

The New York Times. 2019. *John Branch*. [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/by/john-branch>

Slovníky a příručky

Anglicko-český, česko-anglický velký slovník: --nejen pro překladatele. 2010. 3. vydání. Brno: Lingea. ISBN 978-80-87062-85-2.

Český národní korpus - SYN2015. 2015. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Dostupné z: <http://www.korpus.cz>

Internetová jazyková příručka [online]. 2008–2019. Ústav pro jazyk český AV ČR. [cit. 2019-01-23 – 2019-05-08]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Merriam-Webster. [online]. 2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com>

PRAVDOVÁ, Markéta a Ivana SVOBODOVÁ. 2014. *Akademická příručka českého jazyka*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-2327-8.

Příloha – text originálu

Deliverance From 27,000 Feet

Five Sherpas surrounded the frozen corpse. They swung axes at the body's edges, trying to pry it from its icy tomb. They knocked chunks of snow from the body, and the shattered pieces skittered down the mountain. When they finally freed a leg and lifted it, the entire stiff and contorted body shifted, down to its fingertips.

The sun was shining, but the air was dangerously cold and thin at 27,300 feet above sea level. A plume of snow clouded the ridge toward the summit of Mount Everest, so close above. When the Sherpas arrived — masks on their faces, oxygen tanks on their backs — the only movement on the steep face came from the dead man's frayed jacket pockets. They were inside out and flapping in the whipping wind.

More than a year of exposure to the world's wickedest elements had blackened and shriveled the man's bare face and hands. His hydrant-yellow summit suit had dulled to the hue of a fallen leaf. The bottom of his boots pointed uphill. His frozen arms were bent at the elbows and splayed downhill over his head. It was as if the man sat down for a rest, fell backward and froze that way.

The Sherpas picked at the body and used gestures and muffled words to decide how best to move it off the mountain. The ghoulish face and bone-white teeth scared them, so they covered the head with the jacket's hood.

There was no time to linger. That altitude is called the "death zone" for good reason. The Sherpas knew from experience how difficult it was to scale the world's highest mountain. The only thing more daunting might be to haul a dead body back down.

The man's name was Goutam Ghosh, and the last time anyone saw him alive was on the evening of May 21, 2016, when it was obvious that he would become another fatality statistic, soon frozen and as inanimate as the boulders around him.

Ghosh was a 50-year-old police officer from Kolkata, part of a doomed eight-person expedition — four climbers from the Indian state of West Bengal and four Sherpa guides from Nepal — that ran out of time and oxygen near the top of Everest. The four Bengali climbers were eventually abandoned by their guides and left to die. Three did; only one, a 42-year-old woman named Sunita Hazra, survived, as did the guides.

At the time of the tragedy, the climbing season for Everest was almost over. On their way to the summit over the next two nights, the last two dozen of the year's climbers had come upon Ghosh's rigid corpse on a steep section of rock and ice.

To get around him, climbers and their guides, sucking oxygen through masks and double-clipped to a rope for safety, stripped off their puffy mittens. They untethered the clips one at a time, stepped over and reached around Ghosh's body, and clipped themselves to the rope above him.

Some numbly treated the body as an obstacle. Others paused to make sense of what they saw — a twisted man still affixed to the rope, reclined on the slope as if he might continue climbing after waking from his awkward slumber.

Apparently abandoned at his time of greatest need, he was a mute embodiment of their worst fears. One climber stepped on the dead man and apologized profusely. Another saw the body and nearly turned around, spooked by the thought of his own worried family back home. Another paused on his descent to hold a one-sided conversation with the corpse stretched across the route.

Who are you? Who left you here? And is anyone coming to take you home?

Mount Everest occupies a rare spot in the collective imagination — a misty mix of wonder, reverence and trepidation. Hundreds of people successfully and safely reach the summit most years and return home with inspirational tales of conquest and perseverance. Other stories detail the occasional tragedies that leave a few people dead in a typical year. Those disaster stories are now their own genre in books and film.

Where most of those stories end is where this one begins, long after hope is gone — the quiet, desperate and dangerous pursuit, usually at the insistence of a distraught family far away, to bring the dead home. The only search is for some semblance of closure.

That was why the Sherpas with their oxygen masks and ice axes had come this far, this high, more than a year later.

The four Indian climbers, from a vibrant climbing culture in West Bengal, were like so many others attempting Everest. They saw the mountain as the ultimate conquest, a bucket-list item that would bring personal satisfaction and prestige. They dreamed of it for years and made it the focus of their training. As motivation, they surrounded themselves with photographs of the mountain, from their Facebook pages to the walls of their homes.

In other ways, however, they were different. Climbing Everest is an expensive endeavor, something to be both bought and earned. Many climbers are middle-aged Westerners — doctors, lawyers and other professionals — with the kind of wealth that the group from India could not fathom. Some spend \$100,000 to ensure the best guides, service and safety.

These four climbers measured monthly salaries in the hundreds of dollars. They borrowed money and sold off possessions simply for a chance. They cut costs and corners, because otherwise Everest was completely out of reach.

Ghosh shared an apartment with eight members of his extended family. Paresh Nath, 58, was a one-handed tailor who barely scraped by with his wife and young son. Subhas Paul, 44, drove a small-goods truck and used his father's pension to pay for his Everest attempt. Hazra was a nurse, married and raising a son.

They knew one another from the climbing circles of West Bengal, connected more by their common mission than strong friendships.

About 5,000 people have reached the 29,029-foot (8,848-meter) summit of Everest at least once since Tenzing Norgay and Edmund Hillary first did it in 1953. Nearly 300 people have died on the mountain in that period, according to the Himalayan Database, which tracks such things.

Nepal officials estimate that about 200 bodies remain scattered across Everest. A few are so familiar, so well preserved by the subfreezing temperatures, that they serve as macabre mileposts for the living, including one corpse commonly called Green Boots. Other bodies remaining on Everest include those of George Mallory, dating to his fatal attempt in 1924, and the guide Scott Fischer, part of the 1996 disaster depicted in “Into Thin Air.”

Most of the bodies are far out of sight. Some have been moved, dumped over cliffs or into crevasses at the behest of families bothered that their loved ones were someone else's landmark or at the direction of Nepali officials who worry that the sight of dead bodies hinders the country's tourist trade.

More and more, however, families and friends of those who die on Everest and the world's other highest peaks want and expect the bodies to be brought home. For them and those tasked with recovering the bodies — an exercise that can be more dangerous and far more costly than the expedition that killed the climber in the first place — the drama begins with death.

When someone dies, those left behind, from climbing partners on the scene to family and friends half a world away, are immediately faced with enormously daunting decisions and tasks. The rituals, customs and logistics of what happens next are always different.

There are practical considerations, including whether to search for the bodies of those presumed missing or dead, if that is even feasible, and whether to recover the body or let it rest eternally where it is. There are emotional considerations, maybe cultural and religious ones, often in the name of closure, which can mean different things to different people. There are the wishes of the deceased, if those were ever communicated. There are logistical concerns, including danger and cost, local customs and international laws. Sometimes, in some places, recovery of a body is not just wanted, it is needed, to prove a death so that benefits can be provided to a family in desperate need of financial support.

All these things came into play after the bodies of three men from India were scattered high on Everest in 2016. The dim hopes for rescue kindled into demands for recovery, led by the West Bengal government.

Within a few days, in the short window between the last of the season's summit attempts and the start of the summer monsoon that racks the Himalayas and shuts down the climbing season until the following year, a recovery team of six hired Sherpas tried to find the deceased and carry them down. They had neither the manpower nor the time.

The first they found was Paul, the delivery driver and a part-time guitar instructor who lived with his sprawling family, including his wife and 10-year-old daughter, in the small town of Bankura. He was steps from the well-worn route below Camp 4, roughly 26,000 feet above sea level. He was faceup, but only the toes of his boots stuck out of the fresh snow. It took four hours to chip and pry him from his icy grave and another 12 to drag him to Camp 2, where a helicopter carried the body to Base Camp.

A few days later, thousands crowded Bankura's rough and narrow streets for a miles-long procession of Paul's body, which was carried on the open bed of Paul's small truck. The procession led to the banks of the Dwarakeswar River, where the body was cremated and the soul set free, according to Hindu tradition. There was heartache, but also closure.

Back on Everest, above where Paul's body was extricated, two of the Sherpas moved up to Camp 4. At roughly 26,000 feet, higher than all but about 15 of earth's peaks, it sits at the edge of the

oxygen-depleted death zone and is the last rest stop for climbers before their final push to the summit. The Sherpas searched the abandoned tents, some shredded to ribbons by wind, until they found the body of another of the missing Indian climbers. They knew it was Nath, the tailor, because he had only one hand, the other lost in a childhood firecracker accident.

Raging winds kept them from climbing any higher in search of Ghosh, and the men were called back. The summer monsoon was on the way, ending the climbing season. Everyone rushed to pack up camp and get off the mountain. Ghosh and Nath, left dead in the death zone, would remain on Everest for at least a year, and maybe forever.

The thought of Ghosh somewhere up there — alone and frozen, or maybe wandering around the Himalayas lost and crying into the wind for help — haunted his wife, his brothers, his mother and all those who lived in the cramped home off Old Calcutta Road, hundreds of miles away. Kolkata lies on the improbably flat and vast plain of the Hooghly River, a slow and wide offshoot of the Ganges in eastern India. There is nothing, not even a hill, to poke the horizon, and the thought of a mountain like Everest feels as far away as another planet.

And so his wife, Chandana, kept the vermilion sindoor in the part of her hair, and the red and white bangles on her right wrist, to indicate that she was a married woman. She would not remove them until she was certain she was a widow. She left the calendar on the wall of the bedroom turned to May 2016. In her mind, that was when time stopped.

“I still believe he is alive,” she said in her home in February. “I am not a widow. I am the married wife to Goutam Ghosh. Not a widow. Unless I see him, and we cremate him, I will not change.”

In the steel town of Durgapur, 100 miles northwest of Kolkata, Nath’s wife, Sabita, tried to move on. She and Nath were poor, even by Indian standards, and she had no money to bring the body home. She and her husband never spoke about what to do if he died, but now she convinced herself that he would want to be left on the mountain. He dreamed about Everest so much that a photo of the mountain was one of the few things that decorated the chipped concrete walls of their bedroom.

The two of them sat side by side through countless nights sewing backpacks and jackets to sell to support his quest. People in town marveled at his ability to cut and sew with just one hand, just as climbers wondered how he could navigate the ropes and harnesses used in mountaineering.

Sabita let herself imagine that she might awake and find him sitting behind his sewing machine. The couple's 9-year-old son silently pretended that nothing had happened, that his father was simply on a long trip.

That's what happens when the body is left on the mountain. Death feels like hearsay. Only the body coming through the door at home could make it something more than a haunting phantom in the imagination. Its return could bring honor and closure. It might not answer all the questions, but it could end the nightmares.

But even if it could happen, even if the bodies of Ghosh and Nath were found where they were last seen, and even if impossibly huge sums could be raised to pay to recover them, and even if there were people willing to risk their own lives on Everest to honor the dead and appease the living, nothing could happen right now. It would have to wait a year.

On the afternoon of May 20, 2016, Ghosh, Nath, Paul and Hazra anxiously rested inside a tent at Camp 4. They wore oxygen masks and bright, bulky snowsuits filled with down. They sipped tea and munched crackers. There was little chatter.

They did not know one another well, but formed a ragtag group of modestly accomplished climbers, joined by their individual desires to summit Everest and their common need for a low-budget expedition. All had spent 10 years or more saving, borrowing and raising money for an Everest expedition. They found a company popular with West Bengali climbers that charged them each about \$30,000, cheaper than other outfitters but still a daunting sum, far more than any of them dreamed of making in a year.

Adding to their desperation was that it was their third attempt in three years. Their 2014 quest was scuttled by an avalanche that killed 16 Sherpas, ending the season just as it was about to start. The 2015 season was canceled after an earthquake rocked Nepal in late April, killing nearly 9,000 people. It caused an avalanche that roared into Everest Base Camp, killing 18.

Now, finally, after weeks at Base Camp and on the lower slopes of Everest, they were within reach of the summit. If all went well, they would be back at Camp 4 within 24 hours, on their way home to India, where Everest summiters are revered as conquering heroes. "Everesters," they are called.

In the early evening, after dark and later than they had planned, they emerged from the tent, each with a guide. (Guides in the Himalayas are often called Sherpas, though not all are part of the ethnic

group of Sherpa, from which many take their surname.) The sky was clear and the moon was full. A line of headlamps slinked up the face of the mountain above them.

The summit of Everest cannot be seen from Camp 4, but much of the route can. It leads up a series of ropes, used by every Everest climber, that are tied to anchors drilled into the rock and ice and set by Sherpas at the start of the season.

The route leads across a barren ice field, sliced with deep crevasses, and shoots up a steep and rocky slope until it reaches a small flat spot, a burr on the side of the mountain. The landing is known as the Balcony, and from there it is two hours or more along the exposed, knife-edged Southeast Ridge to the South Summit — at 28,700 feet, it would be the world's second-highest peak, if it were considered separate from Everest. From the South Summit, the top of Everest finally emerges in full view, tantalizingly close up a serrated ridge.

The round-trip journey from Camp 4 takes some people less than 12 hours, and experienced guides and climbers know that it should take no more than about 18 — 12 hours up, six hours back. Most follow a rule that at a predetermined time — rarely later than noon — all climbers still moving up should retreat. Prolonged exposure is dangerous, and sometimes deadly, because of the unpredictability of afternoon weather, the limited number of oxygen bottles that can be carried and the toll caused by extreme elevation and temperatures.

A woman and two guides were the first of 74 people to reach the summit that day, at 3:36 a.m., according to the Himalayan Database. The last recorded time for climbers reaching the summit was 11 a.m.

The West Bengal expedition stood at the Balcony well after dawn, resting and taking in the majestic views of snow-covered peaks and cloud-shrouded valleys. There were four clients and only three guides because Nath's guide appeared to stay behind at Camp 4, for reasons never understood. Other climbers were already coming down, having reached the summit hours before.

The Base Camp manager for the Indian expedition received a radio call from Bishnu Gurung, the only one of the group's guides with experience reaching the summit of Everest. He said he recommended to the clients that they turn back, but they refused.

"I told them, 'If we are still on the Balcony at 10 in the morning, how can we reach the top?' "

Gurung said.

Ghosh cried at the prospect of giving up, Gurung later said. Paul began ascending on his own.

“I stopped there just to check if he will return back if I didn’t continue,” Lakpa Sherpa, Paul’s guide, said. “I thought he would listen to me. Sherpas can’t use force or hit him in that situation. They are our guest. All we could do is convince. As he wasn’t convinced, I followed him.”

Only Nath was persuaded to turn back to Camp 4. The three other Indian climbers persisted. The three guides joined them, carrying a dwindling amount of oxygen and a growing sense of dread.

“I thought that I won’t return back,” Lakpa Sherpa recalled.

Throughout the late morning and early afternoon, dozens who had reached the summit descended past the Indian climbers. Paul Pottinger, a Seattle doctor, reached the summit at 7:48 that morning. He wore a camera on his head to record much of his daylight descent on the rope, a one-way lane used by both those going up and coming down. Negotiating past oncoming climbers can be a slow, clumsy and dangerous exercise.

Pottinger passed Paul and his guide, Lakpa Sherpa, well below the South Summit. Lakpa Sherpa asked for the time. Pottinger lifted the sleeve of his jacket to expose his watch, visible to the camera. It was 10:23. He repeatedly told the guide that it was 10:20. He later speculated that the guide wanted Paul, his client, to hear how late it was.

“Who climbs Everest without a watch?” Pottinger said months later. “Now I wonder if he had a watch. And I wonder if he was really saying, ‘Please tell my guy to stop because I can’t.’ ”

Minutes later, Pottinger passed Pasang Sherpa, Hazra’s guide, climbing alone. At 10:45, on a particularly steep pitch at an anchor tangled in a knot of ropes, Pottinger passed a group of three: Ghosh, Gurung and Hazra.

“The timing could scarcely have been worse for all of us, jammed together at the steepest section of the day,” Pottinger wrote in an online diary of his expedition. “But they made it by and continued up. *How many more people will be headed up at this time of day? Damn it’s late.* But, as before, I said nothing to them about this. And, as before, it haunts me to this day.”

Paul and Lakpa Sherpa reached the summit at 1:45 p.m., according to the camera later recovered from Paul’s body. There were 31 photographs taken at the summit over 16 minutes.

The others in their group — Ghosh, Hazra, Nath and their guides — were somewhere below.

The last photograph of Ghosh taken with his camera appeared to be at the South Summit at 1:57 p.m. He wore an oxygen mask. He held flags and banners that he had carried in his backpack. A video recorder dangled around his neck. Ghosh turned it on.

Wind whipped through the camera's microphone, but not enough to obscure the sound of Ghosh's quick-paced breathing. It was as if Ghosh were checking himself in a mirror. With a bare hand, he lifted his sunglasses to his forehead. His eyes were bloodshot. He pulled his oxygen mask to his chin, briefly showing his teeth and his gray-speckled mustache.

"Goutam," a voice said, and Ghosh glanced in its direction, put his mask on and reached to turn off the camera. It was the last record of him alive.

Yet Gurung, Ghosh's guide, apparently kept going, alone. About 40 minutes later, he photographed himself 21 times with Ghosh's camera at what appeared to be the summit. There was no sign of Ghosh.

(Hazra, the lone survivor, said that she reached the summit at about 3 p.m. There is no evidence that she got there. She has petitioned for a summit certificate from Nepal's Department of Tourism, the arbiter of such matters, without success.)

In the area above 8,000 meters (over 26,000 feet), from Camp 4 to the summit, a dearth of oxygen and brutal weather kill those who dare stay exposed too long. As altitude increases, atmospheric pressure decreases, and with the thin air comes less oxygen for the lungs and the bloodstream.

The body tries to overcome it by sending more blood to the brain, which can cause swelling, leading to symptoms like headaches, nausea and exhaustion. At extreme heights, a condition known as high-altitude cerebral edema can also cause a lack of muscle coordination, impaired speech, confusion and hallucinations. As the body continues to fight for equilibrium, it sends blood to the lungs. High-altitude pulmonary edema results in coughing and major breathing problems.

The sun's strong rays at high altitudes can burn the skin and eyes, causing snow blindness. The subfreezing temperatures, exacerbated by perpetually strong winds, cause frostbite, killing the skin and the underlying tissue, especially in the extremities.

Confused and numb, climbers sometimes react to the onset of hypothermia by shedding their clothes, believing they are burning up, not freezing to death. It is why those who die in extreme conditions, like the ones on the slopes of Everest, are often discovered in a state of undress.

Back in West Bengal, vague and inaccurate news reports spread quickly on May 21: The climbers had reached the summit. The houses of the climbers filled with friends offering congratulations and customary sweets.

By nightfall, however, the festive moods faded. Updated reports from Everest arrived. The West Bengali climbers were lost on their way down.

That evening, down at Camp 4, the first group to leave for a summit attempt included an experienced American climber and photographer, Thom Pollard, and his Nepali guide.

They first passed a Sherpa, then another, both cold, scared and without oxygen. Then they came across climbers below the Balcony. One was a woman. One was a man in a yellow snowsuit, lying sideways across the hill, still attached to the rope. His hands were uncovered. He appeared close to death.

Options for would-be rescuers are few at such extreme altitudes. Climbers carry finite amounts of oxygen, just enough for their own expected need, because of the weight of the canisters. They worry about their own survival, knowing that extra time exposed to the elements can prove fatal. They are often in a depleted state, physically and mentally. Even if they have all their faculties, they have paid tens of thousands of dollars, perhaps devoted many years of their lives, to this one day, and might be reluctant to abort it all for a faceless stranger whose needs cannot be assessed easily and who, most likely, speaks a different language.

Pollard and his guide stopped, discussed the situation and continued past.

“I’ve wrestled with this for a year,” Pollard said from his home in New Hampshire.

Pollard and his guide were the first to summit on the morning of May 22, at 2:40 a.m. On their descent, still in the dark, they were relieved to see Hazra was gone. There were marks in the snow where she had either scooted downhill or been dragged away.

But Ghosh was still there, splayed on the slope and now alone.

“He was dead,” said Pollard’s guide, Lhakpa Gyaljen Sherpa. “I shouted: ‘Hello, hello!’ There was no response. Looking at his face, he was dead. That’s why the others must have left him.”

Like everyone else who went up and back for the remaining days of the season, they stepped over him, clipped out of and back onto the rope around him, and continued down.

Sunita Hazra's memories of that night are spotty, but she remembered leaving Ghosh, her closest friend on the expedition.

"I told Goutam, 'You must come,' " she said in the living room of her home near Kolkata. "I thought if I started moving downward, he would follow me. I had neither the strength to help him or to even look behind me to make sure he was coming."

She believes she would have died, too, if not for Leslie Binns, a British climber who was ascending above Camp 4 when he found her with her mittens off and her jacket unzipped. He gave her a shot of oxygen, which lifted her energy, but soon realized she would not make it to Camp 4 on her own. He aborted his own summit attempt to drag, encourage and cajole her downhill.

They soon discovered Subhas Paul, in a dazed and hypothermic state of his own. Binns slowly coaxed the two Indian climbers down, sharing hits of oxygen and trying to lift them when they collapsed. They lost track of the roped route. Paul fell into a shallow crevasse and flailed his arms.

Binns eventually made a decision to try to save one or the other. Figuring Paul had energy to expend, he chose Hazra and escorted her to a tent.

"When I got to Camp 4, Subhas was not behind me," Hazra said. "I thought he was there. I thought Goutam and Nath were somewhere safe."

Some in Camp 4 later awoke in the night to someone shouting, rhythmically but incoherently, over and over. They presumed it came from within the camp, part of another expedition. No one ventured into the dark to explore.

When climbers emerged from their tents in the first rays of sunlight, they realized the shouting was from Paul, about 100 yards uphill from camp. He had been out in the elements for at least 32 hours.

Hazra and Paul were reunited with their three guides in the tent. They did not know where Ghosh and Nath were.

By midafternoon, persuaded by doctors from other expeditions to get to lower altitude immediately, the group was on its way downhill again, without Ghosh and Nath, carrying the last bits of oxygen it had stashed at Camp 4. Paul soon collapsed.

"Subhas started getting very weak," Lakpa Sherpa said. "He wasn't getting better even after supplying oxygen. His hands froze. We tried very hard to rescue him from there."

Two guides stayed with Paul. The third led Hazra downward, but soon left her behind, feeling he was in worse condition than she was, suffering from frostbite on his hands and feet. Darkness came, bringing snow and wind.

Alone, Hazra fell and broke her wrist. She had frostbite on her hands. Eventually, the other two guides caught up to her.

“I understood from the Sherpas that Subhas sat down to rest,” Hazra said at her home earlier this year. She began to cry. “And they left him,” she said.

Hazra and the guides made their way to the icy landing spot above Camp 2, where a helicopter winched Hazra to Base Camp. Ferried to Kathmandu, she was hospitalized for her injuries. A few days later, she received a hero’s welcome at the airport in Kolkata.

She knew little of what happened behind her, up the mountain. At about the time that Paul, Hazra and the three guides left Camp 4 to descend toward Camp 3, another Indian expedition returning from the summit spotted Nath off the trail in afternoon light. He was upright and alive, mindlessly digging into the ice with his one hand.

Nath was carried to Camp 4. His eyes were swollen shut with snow blindness.

By the next morning, the last day that anyone would summit Everest for the season, Nath was too weak to hold a bowl of soup. He died in a tent at Camp 4.

Goutam Ghosh was still somewhere higher on the mountain. At least 27 people stepped over him on their way to the summit and again on their way down before the season ended and the mountain emptied for most of a year.

Every spring, as hopeful climbers from around the world trek to Everest Base Camp in Nepal, an elevation of about 17,500 feet, to begin acclimating for a summit push in May, a team of local Sherpas is hired to create the season’s route up the mountain. They establish the course up more than two vertical miles that hundreds of others will follow.

First, the “icefall doctors” set ropes, ladders and makeshift bridges through the notoriously dangerous, ever-shifting Khumbu Icefall immediately above Base Camp. Others keep moving upward, setting anchors and stringing ropes until they reach the summit. The process can take weeks, and is often delayed by bad weather.

Only when the ropes are fixed to the top does the Everest climbing season open. It usually lasts only a few weeks, squeezed between the route opening in early May and the projected start of the monsoon at the end of the month.

Everest is rarely climbed at any other time of the year. That meant the rope-fixing Sherpas were likely to be the first to see Ghosh and Nath, if their bodies were still there from the year before. The forces of wind, snow, ice and gravity could have moved them or hidden them.

Nath was last seen in a tent at Camp 4, at more than 26,000 feet, which gets battered into something unrecognizable from one year to the next. Ghosh was last seen higher on the mountain, clipped to a rope on a steep section called the Triangular Face, just below the perch called the Balcony. If that rope from last year's route was damaged — perhaps by a falling piece of ice — Ghosh's body could have fallen and disappeared for good.

There were three major reasons the Ghosh family desperately wanted Goutam's body returned. The first was emotional. The idea that he lay near the summit of Everest, alone, exposed to the elements, left to serve as a tragic tourist marker for future climbers, was nearly too much to bear. And they wanted answers about what happened. Maybe his body could provide those answers. Maybe that video camera around his neck, if it was still there and still worked, held clues. Maybe there were memory cards from his camera in his pockets or backpack. Maybe a message for the family. Something.

The second was religious. Hindus believe the body is merely a temporary vessel for the soul. Once the soul is severed from the body through cremation, it is reincarnated in another body. Like most in West Bengal and across India, the Ghoshes were devoutly Hindu. To them, closure required a cremation, and all the ceremonies that came with it.

The third reason, as important as the others, was financial. Legally, in India, Ghosh was considered a missing person. Only when a body was produced, or seven years had passed, would the Indian government issue a death certificate, which the Ghosh family needed to gain access to his modest bank accounts and to receive financial death benefits like life insurance and the pension he had earned as a police officer.

Ghosh was a police sub-inspector, the second in command at the local precinct of the Kolkata police. It was a good job that paid about \$500 a month. Ghosh was a talented player of tabla, the Indian bongo-like drums, and sometimes performed with his wife. He took army courses to become

an adept equestrian and was known in the neighborhood as a good soccer player. He had been mountaineering and rock climbing for most of his life.

It might seem a strange hobby in Kolkata, hundreds of miles from the Himalayan foothills, but West Bengal is a surprising hive of mountaineering. There are hundreds of mountaineering clubs, in just about every small town and every neighborhood of the cities. Kolkata has dozens of them. The state government heavily promotes the activity through the West Bengal Mountaineering and Adventure Sports Foundation, where a 60-foot climbing wall rises outside its offices.

The foundation gives grants to those who apply with realistic ambitions of scaling the biggest peaks. In the case of Ghosh, Paul, Nath and Hazra, it granted each 500,000 rupees, or about \$7,500, toward their quest to climb Everest.

Ghosh was the most experienced of the mountaineers — not a well-known climber in West Bengal, but a respected one. He was an instructor at summer camps held at a climbing center on Susunia Hill, a 1,450-foot hiccup on the plain a couple of hours' drive northwest of Kolkata. He had successfully climbed a number of 7,000-meter peaks in the Himalayas. In the bedroom he shared with Chandana was a poster of Everest. It hung there for 20 years.

“We try to go through our routines,” Chandana Ghosh said in February. “The peace is not there. We try to eat and we try to sleep. But all the time we are thinking about the beloved man of this family, lying up there all alone.”

Goutam Ghosh was the youngest of three brothers, all in their 50s. They lived with their parents, wives and children in a dim, two-story apartment in the concrete jumble of Barrackpore, a district of northern Kolkata. Their father had recently died. The door from the street led to an outside hallway, open to a sky obscured by rambling apartments, one on top of another, squeezed tight. The bathroom was to the left, a hole behind a half wall and a pitcher of water next to a hose.

Debasish Ghosh, 53, unlike his younger brother, was not a mountaineer. A small man with a bushy mustache and a bit of a paunch, he ran a fast-food stall, serving chow mein and mutton rolls, not far from the family's home near the Barrackpore train station. He made a vow: If the body could be found, he would bring Goutam home.

Debasish Ghosh hoped that the West Bengal government would coordinate and finance a retrieval attempt a year later. For months, he requested meetings with officials, slowly climbing the

government's chain of command, until he and Chandana met with Mamata Banerjee, the chief minister of West Bengal.

She expressed concern for the cost, Debasish Ghosh said, and asked who would venture up Everest to bring back the bodies. She wondered about the state's responsibility if members of a recovery team were hurt or killed.

Without a commitment from the state government, the Ghosh family sent a letter to Prime Minister Narendra Modi of India. His office forwarded it to the state government, with a note that said "for action as appropriate." Secretly, the state government approved money for the operation, but it did not share its plans with the Ghosh and Nath families.

"They were saying that only if the body is located will they take up the decision," Debasish Ghosh said. "But who will inform us that the body is there? It has to be the Sherpas, because otherwise nobody is obligated to find the body."

So the family hired an experienced guide who was known among West Bengali climbers and who had been to the Everest summit five times. He told Debasish Ghosh that he would recover his brother's body for 26.3 Indian lakh rupees, or roughly \$40,000, more than the cost of Goutam Ghosh's original expedition.

The family agreed to pay 2.5 lakh (about \$4,000) upfront, to organize and buy oxygen for those who would make the initial search, following closely behind the rope-fixing teams. The rest would be paid at intervals along the way — when photographs were produced, for example, and when the body reached Kathmandu.

The Ghosh family did not have the money, but agreed to sell a small lot in Kolkata that Goutam owned, where he hoped to someday build a house. They sold jewelry, including a gold necklace that Chandana wore for her wedding. Family members and mountaineering club members scrounged the small bits of savings that they had. By early May, as the rope-fixing team was doing its work, it was still not enough.

"We have arranged about 20 lakh so far," Debasish Ghosh said in Kolkata.

A day later, too anxious to wait helplessly any longer, he packed a small yellow daypack with a few changes of clothes, plastic containers of homemade chicken and roti, and a folder of paperwork, protected in plastic sleeves. The sleeves held copies of Goutam Ghosh's identification

card, his police service card, his permit for climbing Everest — all things that would help identify a body and cut through the logistics of bringing it home.